

DZIENNIK URZĘDOWY

MINISTERSTWA SPRAW WEWNĘTRZNYCH

Prenumerata roczna 12 zł.

Cena egzemplarza 1 zł. 25 gr.

Prenumeratę należy wpłacać na konto P. K. O. Nr. 38-197 „Dziennik Urzędowy Ministerstwa Spraw Wewnętrznych” zaznaczając na odwrocie blankietu nadawczego „Należność za prenumeratę Dziennika Urzędowego Min. Spraw Wewn.”

Adres Redakcji: Ministerstwo Spraw Wewnętrznych, ul. Nowy Świat 69, Wydział Org. Prawny Tel. 220-20.

Adres Administracji: Nowy Świat 69, tel. 678-40.

Sprzedaż numerów pojedynczych i ubiegłych roczników — Ministerstwo Spraw Wewnętrznych (Intendentura)
Warszawa, ul. Nowy Świat 69, tel. 663-97.

Wysyła pojedynczych numerów i roczników za zaliczeniem pocztowym.

TREŚĆ.

A. DZIAŁ URZĘDOWY.

I. ROZPORZĄDZENIA I ZARZĄDZENIA MINISTRA SPRAW WEWNĘTRZNYCH.

Poz. 35 — Instrukcja z dnia 19 listopada 1936 roku dla Delegata do Towarzystwa Popierania Budowy Publicznych Szkół Powszechnych . . . . . Str. 50

II. OKÓLNIKI Nr. Nr. 12 — 13.

36 — Okólnik Nr. 12 z dnia 24 lutego 1937 roku o kształceniu przedpoborowych. (Wojsk. A. 8-10-1). „ 51

37 — Okólnik Nr. 13 z dnia 26 lutego 1937 roku o odciążeniu i uproszczeniu administracji samorządowej. Zniesienie obowiązków prowadzenia list pomieszczeń dla celów zakwaterowania wojska. (Wojsk. G-4-2). „ 51

III. PISMA OKÓLNE.

38 — Pismo z dnia 26 lutego 1937 roku w sprawie Interpretacji przepisów § 162 rozporządzenia wykonawczego do ustawy o powszechnym obowiązku wojskowym (pojęcie dokumentów wojskowych i ich doręczanie). (Wojsk. B. 8-3-2). „ 52

39 — Pismo z dnia 26 lutego 1937 roku o przedłużaniu odroczeń służby wojskowej z art. 64 ustawy (do § 235 rozporządzenia wykonawczego do ustawy o powszechnym obowiązku wojskowym) (Wojsk. B. 8-6-1). „ 52

B. PRZEDRUKI.

I. DZIENNIK USTAW R. P. Nr. Nr. 11 — 12.

Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 29 stycznia 1937 roku o przekazywaniu składek za pracowników umysłowych i łączeniu uprawnień emerytalnych. „ 53

Obwieszczenie Ministra Spraw Wewnętrznych z dnia 22 stycznia 1937 roku w sprawie ogłoszenia jednolitego tekstu rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 23 grudnia 1927 roku o granicach Państwa. „ 56

Rozporządzenie Ministra Spraw Wewnętrznych z dnia 22 stycznia 1937 roku wydane w porozumieniu z Ministrami: Skarbu, Sprawiedliwości, Komunikacji oraz Rolnictwa i Reform Rolnych w sprawie wykonania rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej o granicach Państwa „ 60

II. MONITOR POLSKI Nr. Nr. 38 — 45.

IV. ORZECZNICTWO.

Przedruki ze „Zbioru Wyroków Najwyższego Trybunału Administracyjnego” — dział A. rocznik XII. „ 66

C. BIBLIOGRAFIA.

I. WYDAWNICTWA ZALECONE.

„Gazeta Administracji” . . . . . „ 68

II. WYDAWNICTWA INTERESUJĄCE ADMINISTRACJĘ SPRAW WEWNĘTRZNYCH.

„Przewodnik po województwie tarnopolskim” — T. Kunzek. „ 68

A.

I. Rozporządzenia i Zarządzenia Ministra Spraw Wewnętrznych.

35.

INSTRUKCJA

Dla Delegata do Towarzystwa Popierania Budowy Publicznych Szkół Powszechnych.

Na podstawie § 50 statutu „Towarzystwa Popierania Budowy Publicznych Szkół Powszechnych”, dołączonego do rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 13 listopada 1934 r. o nadaniu statutu stowarzyszeniu „Towarzystwo Popierania Budowy Publicznych Szkół Powszechnych” (Monitor Polski Nr. 276 poz. 382) zarządzam w porozumieniu z Ministrem Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego, co następuje:

§ 1.

(1) Delegat do „Towarzystwa P. B. P. S. P.” jest organem Ministra Spraw Wewnętrznych i Ministra Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego do wykonywania stałej kontroli gospodarczej oraz programowej działalności Towarzystwa.

(2) W tym zakresie Delegat porozumiewa się bezpośrednio z wymienionymi Ministrami i otrzymuje od nich bezpośrednio wskazania.

§ 2.

Delegat ma w granicach, określonych w statucie Towarzystwa,—za zadanie:

- wykonywanie stałego nadzoru nad programową działalnością Towarzystwa z punktu widzenia ogólnej polityki szkolnej,
- wykonywanie stałego nadzoru nad gospodarką Towarzystwa,
- wpływanie na przystosowanie zamierzeń programowych Towarzystwa do aktualnych potrzeb szkolnictwa powszechnego oraz do przepisów prawnych, obowiązujących w dziedzinie zakładania, utrzymywania i budowania publicznych szkół powszechnych, oraz zaopatrywania ich w urządzenia i pomoce naukowe,
- czuwanie nad koordynacją działalności Towarzystwa z zarządzeniami i wytycznymi centralnych władz państwowych,
- udzielanie organom naczelnym Towarzystwa rad w zakresie zasad realizacji celów Towarzystwa, określonych w § 3 statutu.

§ 3.

(1) W celu spełnienia powyższych zadań winien Delegat pozostawać stale w bezpośrednim kontakcie z Towarzystwem — a przede wszystkim uczestniczyć — o ile możliwości — w posiedzeniach naczelnych organów Towarzystwa.

(2) W posiedzeniach Walnego Zgromadzenia, na których mają zapadać uchwały kwalifi-

kowaną większością głosów, Delegat obowiązany jest brać udział.

§ 4.

Delegat:

- podaje do wiadomości naczelnych władz Towarzystwa zalecenia Ministrów Spraw Wewnętrznych oraz Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego, o ile nie udzielono ich Towarzystwu na piśmie,
- oświecila te zalecenia na posiedzeniach władz naczelnych Towarzystwa oraz udziela potrzebnych wyjaśnień,
- wypowiada się, zależnie od swego uznania, we wszystkich sprawach, dotyczących celów i środków działania Towarzystwa,
- zapoznaje się szczegółowo z zasadami gospodarki finansowej Towarzystwa, analizuje budżet Towarzystwa oraz sprawy właściwego wykorzystania subwencji udzielanych Towarzystwu na cele budownictwa publicznych szkół powszechnych i zaopatrywania ich w niezbędne urządzenia i pomoce naukowe,
- analizuje program działalności Towarzystwa i plany wykonania programu.

§ 5.

Delegatowi przysługuje uprawnienie:

- brania udziału we wszystkich posiedzeniach naczelnych władz Towarzystwa oraz wyłanianych przez nie komisji,
- zabierania głosu na posiedzeniach poza kolejną mówców,
- wypowiadanie opinii o będących przedmiotem obrad sprawach,
- żądania wyjaśnień i udostępnienia mu wszelkich akt, korespondencji i ksiąg (administracyjnych, kasowych etc.) naczelnych organów Towarzystwa oraz dostarczenia mu wyciągów z ksiąg,
- wypowiadanie się co do wszystkich przedłożonych Ministerstwu Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego wniosków Towarzystwa, dotyczących subwencji,
- żądania (przy podaniu celu i uzasadnienia) zwołania posiedzenia Zarządu Głównego Towarzystwa,
- otrzymywania zaproszeń Zarządu Głównego Towarzystwa z podaniem pełnego porządku obrad, oraz sprawozdań naczelnych organów Towarzystwa.

§ 6.

Delegat wypowiada się zasadniczo ustnie, może jednak w ważnych sprawach uwagi swoje podać Towarzystwu na piśmie.

§ 7.

Delegat składa Ministrom Spraw Wewnętrznych oraz Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego sprawozdania ze swej działalności, a mianowicie zarówno roczne (w terminie sprawozdawczym Towarzystwa) jako też doraźne (po każdym Walnym Zgromadzeniu, a w razie potrzeby i Zarządu Głównego), — jedno i drugie

zaopatrzone w razie potrzeby w umotywowane wnioski zwłaszcza, gdy chodzi o posunięcia, mogące spowodować straty w majątku Towarzystwa.

(—) *Sławoj Składkowski*

MINISTER SPRAW WEWNĘTRZNYCH

Warszawa, dnia 19 listopada 1936 r.

II. Okólniki Ministerstwa Spraw Wewnętrznych.

36.

OKÓLNİK Nr. 12

z dnia 24 lutego 1937 r.

o kształceniu przedpoborowych.

(Wojsk. A-8-10-1).

Do

P. P. Wojewodów, Komisarza Rządu na m. st. Warszawę, Starostów i Prezydenta m. st. Warszawy.

W związku z akcją kształcenia młodzieży przedpoborowej, potrzebne są władzom oświatowym m. in. spisy osób, które dokończają kształcenia.

Sposobnością do sporządzenia spisu tych osób jest rejestracja 18-letnich.

W rejestrze poborowych nie ma rubryki na odnotowanie stopnia wykształcenia rejestrowanego, wskutek tego zarządy gmin nie interesowały się tym dotychczas.

Począwszy wszakże od roku bieżącego zarządy gmin zażądają już w obwieszczeniach o terminie rejestracji 18-letnich posiadania i przedstawiania świadectw szkolnych. Na podstawie tych świadectw zarządy gmin ustalą stopień wykształcenia rejestrowanych.

Wszystkich analfabetów i powrotnych analfabetów zarządy gmin ujmą w wykazy imienne, czyniąc równocześnie w rejestrze poborowych odpowiednią notatkę. Po skończonej rejestracji 18-letnich imienne spisy analfabetów należy przesłać właściwym powiatowym władzom administracji ogólnej.

Podczas zapisywania analfabety należy zawiadomić go, że jest on obowiązany uczęszczać na kursy dla analfabetów, o ile kursy takie w danej miejscowości będą zorganizowane.

Po zebraniu imiennych spisów analfabetów ze wszystkich gmin w powiecie, powiatowe władze administracji ogólnej przekażą je właściwym inspektorom szkolnym, zatrzymując u siebie ilościowy wykaz analfabetów (powrotnych analfabetów) z poszczególnych gmin dla celów statystycznych.

Władze oświatowe będą dążyły, aby przed

poborem do służby wojskowej analfabetów nie było.

Podczas ponownej rejestracji (na podstawie art. 26 ustawy) zarządy gmin zainteresują się wynikami akcji kształcenia przedpoborowych i sprawdzą u każdego zanotowanego przy pierwszej rejestracji, jako analfabety, stopień wykształcenia lub zażądają przedstawienia świadectwa o odbytych kursach i zależnie od tego uczynią nową adnotację w rejestrze.

Proszę Panów Wojewodów o zarządzenie nawiązania przez podległe powiatowe władze administracji ogólnej i zarządy gmin ścisłej łączności i współpracy z właściwymi władzami szkolnymi w akcji kształcenia młodzieży przedpoborowej, aby hasło „nie ma analfabetów w wojsku” stało się realnym.

Okólnik niniejszy wiąże się z okólnikiem Min. Spraw Wewnętrznych nr 90 z dn. 9.XII. 1936 r. (Dz. Urz. Min. Spraw Wewn. nr 35, poz. 245).

(—) *Sławoj Składkowski*
MINISTER

O t r z y m u j ą :

Pan Minister Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego.

Pan Minister Spraw Wojskowych.

37.

OKÓLNİK Nr. 13

z dnia 26 lutego 1937 r.

o odciążeniu i uproszczeniu administracji samorządowej. Zniesienie obowiązku prowadzenia list pomieszczeń dla celów zakwaterowania wojska.

(Nr. Wojsk. G-4-2).

Do

P. P. Wojewodów, Komisarza Rządu na m. st. Warszawę i Starostów.

W związku z prowadzoną akcją odciążenia i uproszczenia administracji samorządowej zarządzam w porozumieniu z Ministrem Spraw Wojskowych, co następuje:

Zarządy gmin (wiejskich i miejskich), które stale prowadzą listy pomieszczeń dla celów zakwaterowania wojska w myśl art. 30 ustawy z dn. 15.VII.1925 r. o zakwaterowaniu wojska w czasie pokoju (Dz. U. R. P. Nr. 97, poz. 681), zaprzestaną wykonywania tej czynności.

Ewentualne wnioski w tym względzie lokalnych władz wojskowych należy kierować do Ministerstwa Spraw Wewnętrznych.

O powyższym należy zawiadomić zarządy gmin.

(—) *Sławoj Składkowski*
MINISTER

Ponadto otrzymuje:

Ministerstwo Spraw Wojskowych
Departament Intendentury.

III. Pisma Okólne Ministerstwa Spraw Wewnętrznych.

38.

P I S M O O K Ó L N E

z dnia 26 lutego 1937 r.

w sprawie Interpretacji przepisów § 162 rozporządzenia wykonawczego do ustawy o powszechnym obowiązku wojskowym (pojęcie dokumentów wojskowych i ich dołączanie).

(Nr Wojsk. B. 8-3-2).

Do

wszystkich Urzędów Wojewódzkich, Komisariatu Rządu na m. st. Warszawę i Starostw.

W związku z zaszłym wypadkiem niewłaściwego przesłania przez jednego z powiatowych komendantów uzupełnień do zarządu miejskiego, dla doręczenia chorążemu w stanie spoczynku rozkazu, w przedmiocie umundurowania, Ministerstwo Spraw Wojskowych, na wniosek Ministerstwa Spraw Wewnętrznych, wydało wojskowym władzom poborowym następujące wyjaśnienie:

„Dokumentami wojskowymi w rozumieniu §§ 162 — 167 rozporządzenia wykonawczego do ustawy z dnia 23 maja 1924 roku o powszechnym obowiązku wojskowym (Dz. U. R. P. Nr 83/34 poz. 757), których doręczenie odbywa się przez zarządy gminne (§ 162 i nast., §§ 337, 338 i nast., § 347 ust. 2, §§ 374, 375) są dowody stwierdzające stosunek danej osoby do powszechnego obowiązku wojskowego. Do dokumentów wojskowych należą więc np.: zaświadczenia wojskowe przewidziane w §§ 68, 77, 174 rozporządzenia, wojskowe karty rejestracyjne przewidziane w § 270 rozp., karty powołania (§§ 337, 338, 374), książeczki wojskowe (zawiadomienia wojskowe) — dla podoficerów i szeregowców rezerwy lub pospolitego ruszenia a książeczki stanu służby oficerskiej dla oficerów rezerwy lub pospolitego ruszenia (§§ 361, 398), karty mob. — wzywające do służby wojskowej na wypadek mob. (§ 362 i nast.), poswiadczenia o zwolnieniu od powsz. obow. wojsk. (§ 408 i nast.) i inne dowody.

Natomiast rozkazy wojskowych władz przeznaczonych, zarządzenia i instrukcje, regulaminy

i inne pisma obejmujące konkretną czynność służbową lub szereg czynności, skierowane do poszczególnych osób lub formacji, które nie zawierają dowodu stwierdzającego stosunku danej osoby do służby wojskowej, nie są dokumentami wojskowymi w rozumieniu art. 100 pkt.: 3, 4 i 5 ustawy z dnia 23 maja 1924 roku o powszechnym obowiązku wojskowym (Dz. U. R. P. Nr 60/33 poz. 455) i w rozumieniu wyżej powołanych przepisów rozp. Min. Spraw Wojskowych z dnia 28.VIII.1934 r. (Dz. U. R. P. Nr 83/34 poz. 757).

Doręczanie tych rozkazów, zarządzeń, instrukcyj, regulaminów i pism osobom wojskowym w st. spocz., w rezerwie lub pospolitym ruszeniu nie odbywa się przez zarządy gminne, lecz bezpośrednio przez właściwe P. K. U.

O powyższym komunikuje się do wiadomości.

(—) Wyszyński mjr.

DYREKTOR BIURA WOJSKOWEGO

39.

P I S M O O K Ó L N E

z dnia 26 lutego 1937 r.

o przedłużaniu odroczeń służby wojskowej z art. 64 ustawy do § 235 rozp. wyk. do ustawy o powsz. obow. wojsk.

(Wojsk. B. 8-6-1).

Do

P. P. Wojewodów, Komisarza Rządu na m. st. Warszawę i Starostw.

Ministerstwo Spraw Wewnętrznych w porozumieniu z Ministerstwem Spraw Wojskowych komunikuje, że osobom, ubiegającym się o przedłużenie odroczeń służby wojskowej na zasadzie art. 64 ustawy o powsz. obow. wojsk., które udowodnią, że przed wstąpieniem do wyższego zakładu naukowego zgłaszały się ochotniczo do oddziałów Obrony Narodowej, lecz nie zostały przyjęte z powodu braku warunków fizycznych lub też, które zostały przyjęte do powyższych oddziałów, a następnie z nich zwolnione — należy udzielać przedłużenie odroczenia służby wojskowej analogicznie do przepisu § 235 ustęp ostatni rozporządzenia wykonawczego do ustawy o powsz. obow. wojsk.

(—) Wyszyński mjr.

DYREKTOR BIURA WOJSKOWEGO

O t r z y m u j e:

Ministerstwo Spraw Wojskowych.
Departament Uzupełnień.

B.

I. Przedruk z Dziennika Ustaw R. P.

z 19 lutego Nr 11 Rok 1937

Poz. 76. Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 29 stycznia 1937 r. o przekazywaniu składek za pracowników umysłowych i łączeniu uprawnień emerytalnych.

Na podstawie art. 120 ust. 7 rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 24 listopada 1927 r. o ubezpieczeniu pracowników umysłowych (Dz. U. R. P. Nr 106, poz. 911) w brzmieniu ustawy z dnia 15 marca 1934 r. (Dz. U. R. P. Nr 30, poz. 347), w związku z art. 17 ust. (1) ustawy z dnia 28 marca 1933 r. o ubezpieczeniu społecznym (Dz. U. R. P. Nr 51, poz. 396) w brzmieniu rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 24 października 1934 r. (Dz. U. R. P. Nr 95, poz. 855), zarządza się co następuje:

I. Przepisy wstępne.

§ 1. (1) Rozporządzenie niniejsze normuje wzajemne przekazywanie składek oraz zasady nabywania uprawnień emerytalnych na podstawie przekazywanych składek w razie przejścia pracownika umysłowego:

a) z zatrudnienia, w czasie którego podlegał on obowiązkowi ubezpieczenia powszechnego w myśl rozporządzenia o ubezpieczeniu pracowników umysłowych, do zatrudnienia, powodującego wyłączenie pracownika z obowiązku ubezpieczenia powszechnego w myśl art. 5 ust. 1 punkty 4 — 6 przytoczonego rozporządzenia i odwrotnie — w razie przejścia z zatrudnienia, powodującego wyłączenie pracownika z obowiązku ubezpieczenia powszechnego, do zatrudnienia, na podstawie którego pracownik podlega obowiązkowi ubezpieczenia powszechnego w myśl rozporządzenia o ubezpieczeniu pracowników umysłowych;

b) z jednego zatrudnienia, które w myśl art. 5 ust. 1 punkty 4 — 6 rozporządzenia o ubezpieczeniu pracowników umysłowych uzasadniało wyłączenie pracownika z obowiązku ubezpieczenia powszechnego do innego takiego zatrudnienia.

(2) Ilekroć w rozporządzeniu niniejszym użyto określenia „rozporządzenie o ubezpieczeniu pracowników umysłowych“ należy przez nie rozumieć rozporządzenie Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 24 listopada 1927 r. o ubezpieczeniu pracowników umysłowych (Dz. U. R. P. Nr 106, poz. 911) w brzmieniu obowiązującym.

(3) W dalszych przepisach rozporządzenia niniejszego:

1) osoby, u których powstaną warunki, uzasadniające zwolnienie od obowiązku ubezpieczenia powszechnego z powodu objęcia ich uprawnieniami emerytalnymi instytucyj, przedsiębiorstw

i zakładów, wymienionych w art. 5 ust. 1 punkty 4 — 6 rozporządzenia o ubezpieczeniu pracowników umysłowych — określane będą jako „przechodzące do ubezpieczenia zastępczego“;

2) osoby, objęte uprawnieniami emerytalnymi wskazanymi powyżej instytucyj, przedsiębiorstw i zakładów, u których powstaną warunki, uzasadniające obowiązek ubezpieczenia powszechnego — określane będą jako „przechodzące do ubezpieczenia powszechnego“;

3) instytucje, przedsiębiorstwa i zakłady, uprawnione w myśl art. 5 ust. 1 punkty 4 — 6 rozporządzenia o ubezpieczeniu pracowników umysłowych do zabezpieczenia swym pracownikom umysłowym uprawnień emerytalnych we własnym zakresie zamiast w ubezpieczeniu powszechnym — określane będą w skróceniu jako „instytucje zastępcze“.

§ 2. Przekazywanie składek przez Skarb Państwa i Skarbowi Państwa, jak również przekazywanie składek przez Państwowy Zakład Emerytalny i Państwowemu Zakładowi Emerytalnemu, regulują oddzielne przepisy.

II. Przekazywanie składek.

§ 3. (1) Zakład Ubezpieczeń Społecznych przekazuje składki instytucji zastępczej, jeżeli pracownik umysłowy, który był ostatnio ubezpieczony w Zakładzie, przejdzie do ubezpieczenia zastępczego.

(2) Instytucja zastępcza przekazuje składki Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych lub innej instytucji zastępczej, jeżeli pracownik umysłowy przechodzi z ubezpieczenia zastępczego w tej instytucji do ubezpieczenia powszechnego lub do ubezpieczenia zastępczego w innej instytucji zastępczej.

§ 4. (1) Przekazanie składek następuje, z zastrzeżeniem ust. (3), jeżeli okoliczności, wskazane w § 3, zajdą w ciągu 18 miesięcy od chwili ustania warunków, uzasadniających obowiązek ubezpieczenia powszechnego bądź zwolnienie od tego obowiązku: w razie dobrowolnego kontynuowania ubezpieczenia lub podtrzymywania nabytych uprawnień po ustaniu powyższych warunków, okres 18 miesięcy liczy się od chwili zaprzestania dobrowolnego kontynuowania ubezpieczenia lub podtrzymywania nabytych uprawnień.

(2) Do okresu 18-miesięcznego oraz do przerw wskazanych w ust. (4) nie wlicza się:

1) czasu otrzymywania przez pracownika renty (zaopatrzenia emerytalnego),

2) czasu sprawowania mandatu poselskiego i senatorskiego, czasu służby wojskowej i ćwiczeń wojskowych, niewoli, internowania oraz czasu tymczasowego aresztowania,

3) czasu, w ciągu którego niemożliwe było uzyskanie zatrudnienia, uzasadniającego obowiązek ubezpieczenia lub zwolnienie od tego obowiązku, z powodu działań wojennych prowadzonych na obszarze, na którym znajduje się miejsce zamieszkania pracownika,

4) czasu udowodnionej choroby, niemożliwości objęcia bądź wykonywanie zatrudnienia, uzasadniającego obowiązek ubezpieczenia lub zwolnienie od tego obowiązku, jeżeli pracownik nie otrzymuje wynagrodzenia od pracodawcy ani nie służy mu prawo do wynagrodzenia,

5) czasu pozostawania bez zatrudnienia, uzasadniającego obowiązek ubezpieczenia lub zwolnienie od tego obowiązku, z powodu niemożności znalezienia odpowiedniego zajęcia, pod warunkiem, iż pracownik rejestrował się we właściwej instytucji w charakterze poszukującego pracy.

(3) Jeżeli okoliczności, wskazane w § 3, zajdą po upływie 18 miesięcy, jednak po okresie nie dłuższym niż 15 lat, przekazanie składek nastąpi dopiero po przebyciu przez pracownika w ubezpieczeniu powszechnym lub zastępczym albo w obu łącznie, okresów czasu, ustalonych w art. 113 ust. 1 zdanie trzecie rozporządzenia o ubezpieczeniu pracowników umysłowych.

(4) Składek nie przekazuje się:

1) jeżeli przerwa trwała powyżej lat piętnastu;

2) jeżeli przerwa trwała ponad trzy lata, a wznowienie ubezpieczenia lub objęcie uprawnieniami nastąpiło dopiero po ukończeniu przez pracownika 60 lat życia;

3) jeżeli pracownik otrzymał świadczenie emerytalne od instytucji (przedsiębiorstwa lub zakładu), która byłaby obowiązana do przekazania składek (rentę, emeryturę, pensję itp. lub odpowiadające im świadczenie jednorazowe).

(5) Przez odpowiadające świadczenie jednorazowe należy rozumieć tylko takie świadczenie jednorazowe, które uzależnione jest od niezdolności od wykonywania zawodu (służby), oraz zwrot składek w razie zamęścia.

(6) W razie cofnięcia pracownikowi wypłaty renty (zaopatrzenia emerytalnego) przekazanie składek powinno nastąpić jeżeli pracownik obejmuje zatrudnienie w ciągu 18 miesięcy, licząc od miesiąca następującego po miesiącu, w którym zawiadomiono pracownika o cofnięciu wypłaty świadczenia. Przepisy ust. (2), (3) i (4) pkt 1) mają tu odpowiednie zastosowanie.

§ 5. (1) Składki przekazuje się na wniosek instytucji, uprawnionej do otrzymania składek, jeżeli nastąpiły warunki, uzasadniające przekazanie składek.

(2) Instytucja obowiązana jest zgłosić wnioski o przekazanie składek w ciągu 3 miesięcy od dnia zawiadomienia jej przez pracownika, w jakim czasie należał on do ubezpieczenia powszechnego lub był objęty ubezpieczeniem zastępczym.

(3) Należna suma powinna być przekazana w ciągu dni 30 po zgłoszeniu umotywowanego wniosku. Jeżeli jednak przekazanie składek w powyższym terminie nie może nastąpić z powodu nieprzebycia jeszcze przez pracownika okresu czasu, wskazanego w § 4 ust. (3), lub dlatego, że pewien okres pracy nie podlega jeszcze za-

liczeniu do ubezpieczenia powszechnego z powodu nieopłacenia składek przez pracodawcę (art. 112 ust. 1 rozporządzenia o ubezpieczeniu pracowników umysłowych), albo wreszcie dlatego, że toczy się jeszcze postępowanie sądowe, administracyjne lub sądowo-administracyjne — przekazanie składek za odpowiednie okresy powinno nastąpić w terminie trzydziestodniowym od dnia ziszczenia się okoliczności, wskazanych w § 4 ust. (3), lub wpłaty składek przez pracodawcę, uzasadniającej zaliczenie odpowiednich okresów, albo wreszcie od dnia uprawomocnienia się wyroku (orzeczenia).

(4) W razie nieprzekazania należnej sumy we właściwym terminie, dolicza się odsetki zwłoki w wysokości odsetek zwłoki, pobieranych od zaległych składek ubezpieczeniowych.

(5) Równocześnie z przekazaniem należności powinno być nadane obliczenie jej wysokości oraz wszelkie potrzebne dane i dokumenty.

(6) Do przedawnienia roszczenia o przekazanie składek stosuje się przepis art. 281 kodeksu zobowiązań.

III. Okresy, za które przekazuje się składki i wysokość przekazywanych składek.

§ 6. (1) Zakład Ubezpieczeń Społecznych przekazuje właściwej instytucji zastępczej składki na pokrycie świadczeń emerytalnych za cały okres, podlegający zaliczeniu do ubezpieczenia, w wysokości 8% policzalnego wynagrodzenia (płac podstawowych). Jeżeli w okresie po dniu 1 stycznia 1928 r. pobierano składkę w niższej wysokości, przekazuje się składki faktycznie pobierane. Faktycznie pobrane składki przekazuje się również w odniesieniu do okresów dobrowolnego kontynuowania ubezpieczenia.

(2) Przez okres, podlegający zaliczeniu do ubezpieczenia, należy rozumieć również czas pracy zaliczony pracownikowi na podstawie składek otrzymanych z innej instytucji.

(3) Zakład Ubezpieczeń Społecznych przekazuje składki, określone w ust. (1) i (2), zmniejszone o 6%, ze składanym procentem, liczonym w okresach rocznych do dnia płatności według każdorazowej stopy technicznej.

§ 7. (1) Instytucje zastępcze przekazują Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych lub instytucji zastępczej na pokrycie świadczeń emerytalnych pracownika, z zastrzeżeniem przepisu ust. (2):

a) w razie przejścia pracownika do ubezpieczenia w Zakładzie Ubezpieczeń Społecznych — 8% płac podstawowych, ustalonych w myśl przepisów rozporządzenia o ubezpieczeniu pracowników umysłowych, odpowiadających wynagrodzeniom policzalnym w ubezpieczeniu powszechnym za cały okres zatrudnienia pracownika w instytucji, przedsiębiorstwie lub zakładzie, w czasie którego był on zwolniony od obowiązku powszechnego ubezpieczenia emerytalnego;

b) w razie przejścia pracownika do ubezpieczenia w instytucji zastępczej — za cały okres, podlegający zaliczeniu do ubezpieczenia zastępczego.

czego, a w każdym razie za cały okres pracy w instytucji zastępczej, — faktycznie pobierane składki, policzone jednak w stosunku nie wyższym niż wynosi ostatnio składka w instytucji zastępczej, do której ma nastąpić przekazanie składek, lecz i nie mniej niż 8% płac podstawowych, ustalonych w myśl punktu a), przy czym nie stosuje się górnej granicy płac podstawowych, obowiązującej w ubezpieczeniu pracowników umysłowych, a za okresy sprzed 7 lipca 1924 r. oblicza się składkę od pierwszej płacy, otrzymanej po 1 lipca 1924 r.

(2) Przedsiębiorstwo „Polskie Koleje Państwowe“ przekazuje w przypadkach, określonych w ustępie poprzedzającym i zgodnie z przepisami tego ustępu, składki obliczone od uposażeń pracownika, stanowiących w myśl przepisów przedsiębiorstwa „Polskie Koleje Państwowe“ podstawę wymiaru zaopatrzenia emerytalnego.

(3) Dyscyplinarne zmniejszenie uprawnień emerytalnych pracownika nie ma znaczenia dla obowiązku przekazania składek.

(4) Instytucja zastępcza przekazuje składki określone w ust. (1) ze składanym procentem, liczonym w okresach rocznych do dnia ich płatności według każdorazowej stopy technicznej Zakładu Ubezpieczeń Społecznych.

(5) W razie otrzymania poprzednio przez instytucję zastępczą za danego pracownika składek z innej instytucji, ciąży na instytucji zastępczej obowiązek przekazania otrzymanej sumy z oprocentowaniem, określonym w ust. (4). To samo dotyczy sum wpłaconych przez pracownika celem nabycia dodatkowych uprawnień emerytalnych.

(6) Przy przekazywaniu składek przez instytucję zastępczą w przypadku, gdy pracownik przeszedł do ubezpieczenia powszechnego, przepis ust. (5) dotyczy tylko tych okresów czasu, kiedy pracownik bądź podlegał obowiązkowi ubezpieczenia powszechnego i był ubezpieczony, bądź nie podlegał obowiązkowi ubezpieczenia powszechnego z powodu zapewnienia mu odrębnych uprawnień emerytalnych.

§ 8. Gdy w wyniku badań techniczno-ubezpieczeniowych ośmioprocentowa składka w powszechnym ubezpieczeniu emerytalnym pracowników umysłowych ulegnie podwyższeniu lub obniżeniu, wówczas w stosunku do okresów, w których obowiązywała zmieniona składka ubezpieczeniowa, nastąpi również odpowiednie podwyższenie lub obniżenie wysokości składek, określone w § 6 ust. (1) i w § 7 ust. (1).

IV. Zaliczenie okresów na podstawie przekazanych składek.

§ 9. (1) Zakład Ubezpieczeń Społecznych zalicza pracownikowi wszystkie miesiące, za które składki zostały przekazane, na równi z ubezpieczeniem powszechnym i według zasad, normujących to ubezpieczenie.

(2) Jeżeli składki przekazano po terminie (§ 5 ust. (3)), zaliczenie okresów następuje z dniem otrzymania należnej sumy.

§ 10. (1) Instytucje zastępcze, bez względu na obowiązujące odmienne przepisy, obowiązane są zaliczyć w całości okres czasu, za który otrzymały składki, do okresu, uzasadniającego w myśl przepisów danej instytucji prawo do świadczeń emerytalnych na wypadek śmierci, na wypadek niezdolności do służby (wykonywania zawodu) i na starość (okoliczności, uprawniające pracownika do otrzymania świadczeń na własną prośbę).

(2) Jeżeli przepisy danej instytucji przewidują ponadto uprawnienia emerytalne na wypadek zwolnienia pracownika ze służby po przebyciu w tej instytucji określonego czasu, zaliczenie pracownikowi odpowiedniego okresu do czasu pracy, uzasadniającego prawo do tych świadczeń odbywa się na zasadzie wewnętrznych przepisów danej instytucji. W każdym razie jednak, po przebyciu przez pracownika w danej instytucji okresu czasu, uzasadniającego prawo do świadczeń w tej instytucji w przypadku zwolnienia go z pracy, instytucja zastępcza, z wyjątkiem określonym w ust. (3), powinna zaliczyć pracownikowi w całości okres czasu, za który otrzymała składki.

(3) Nie naruszając przepisu ust. (1), przedsiębiorstwo „Polskie Koleje Państwowe“ w przypadku określonym w ustępie poprzedzającym zaliczy pracownikowi za otrzymane składki tyle miesięcy do wysługi emerytalnej, ile wynosi iloraz, wynikający z podzielenia sumy otrzymanych składek, bez uwzględnienia oprocentowania, przez opłatę emerytalną, przypadającą w myśl przepisów, obowiązujących w przedsiębiorstwie „Polskie Koleje Państwowe“ od pierwszej płacy miesięcznej, otrzymanej na podstawie zatrudnienia w przedsiębiorstwie „Polskie Koleje Państwowe“, zwalniającego od obowiązku ubezpieczenia.

(4) Okresy policzalne w myśl ustępów poprzedzających zarówno uzasadniają roszczenie o świadczenie na podstawie zaliczonego okresu czasu w razie zajścia odpowiednich okoliczności, jako też mają wpływ na wysokość zaopatrzenia, wyrażoną w procencie podstawy wymiaru. Sposób ustalania podstawy wymiaru świadczeń określają wewnętrzne przepisy instytucji zastępczych.

§ 11. (1) Przekazanie składek w żadnym przypadku nie uzasadnia dwukrotnego zaliczenia tych samych okresów kalendarzowych.

(2) Jeżeli otrzymano składki za okresy czasu policzalne już do wysługi emerytalnej (do miesięcy składkowych) danego pracownika, powinno nastąpić podwyższenie za odpowiedni okres podstawy wymiaru świadczeń emerytalnych, jednak obowiązuje to tylko wówczas, jeżeli wymiar świadczeń odbywa się na podstawie płac przeciętnych. Skutkiem podwyższenia podstawy wymiaru nie może być w ubezpieczeniu powszechnym przekroczenia górna podstawa wymiaru świadczeń.

V. Przepisy końcowe.

§ 12. (1) Zrzeczenie się przez pracowników lub ich rodziny uprawnień, wynikających z rozporządzenia niniejszego, jest nieważne.

(2) Nieważne są przepisy i umowy, zmierzające do ograniczenia tych uprawnień na niekorzyść pracowników i ich rodzin.

§ 13. Instytucje zastępcze odpowiadają za szkody, wynikłe z zaniedbania zgłoszenia wniosku o przekazanie składek, oraz z zaniedbania terminowego przekazania składek lub niezgodnego z prawem ich przekazania.

§ 14. (1) Spory wynikłe przy stosowaniu rozporządzenia niniejszego pomiędzy Zakładem Ubezpieczeń Społecznych z jednej strony, a instytucją zastępczą lub interesowaną osobą z drugiej strony, rozstrzygane będą w trybie odwołań od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych według tych samych przepisów i przez te same władze (organa), co spory o obowiązek ubezpieczenia pracowników umysłowych (art. 130 i 164 rozporządzenia o ubezpieczeniu pracowników umysłowych).

(2) Inne spory, a w szczególności spory wymienione w § 13, rozstrzygają właściwe sądy państwowe.

§ 15. (1) Rozporządzenie niniejsze wchodzi w życie z dniem ogłoszenia, z mocą obowiązującą do wszystkich przypadków, uzasadniających przekazanie składek, które zaszyły od 1 stycznia 1928 r.

(2) Bieg terminów, o których mowa w rozporządzeniu niniejszym, w stosunku do przypadków, dotyczących przekazania składek, które miały miejsce przed dniem jego wejścia w życie, rozpoczyna się od dnia wejścia w życie rozporządzenia. Nie dotyczy to jednak tych wszystkich przypadków, w których przekazanie składek lub zgłoszenie wniosku już nastąpiło.

§ 16. Wykonanie rozporządzenia niniejszego porucza się Ministrowi Opieki Społecznej oraz innym właściwym ministrom.

Poz. 77. Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 10 lutego 1937 r. o zwolnieniu niektórych rodzajów tłuszczów spod opodatkowania.

Poz. 78. Rozporządzenie Ministra Przemysłu i Handlu z dnia 13 lutego 1937 r. w sprawie czynności rozrachunkowych związanych z obrotem towarowym polsko-rumuńskim.

Poz. 79. Oświadczenie rządowe z dnia 17 grudnia 1936 r. w sprawie przystąpienia W. M. Gdańska do konwencji z dnia 27 lipca 1929 r. o polepszeniu losu rannych i chorych w armiach czynnych.

Poz. 80. Oświadczenie rządu z dnia 17 grudnia 1936 r. w sprawie stosowania do terytorium Tonga porozumienia z dnia 20 marca 1934 r. o listach i pudełkach z podaną wartością.

Poz. 81. Oświadczenie rządowe z dnia 11 stycznia 1937 r. w sprawie ratyfikacji i wejścia w życie układu dodatkowego do traktatu handlowego z dnia 30 grudnia 1922 r. pomiędzy Rzeczą-

pospolitą Polską a Unią Ekonomiczną Belgijsko-Luksemburską, podpisanego w Brukseli dnia 2 marca 1936 r.

Poz. 82. Oświadczenie rządowe z dnia 27 stycznia 1937 r. w sprawie przystąpienia W. M. Gdańska do konwencji handlowej między Polską a Kanadą z dnia 3 lipca 1935 r.

Poz. 83. Obwieszczenie Ministra Spraw Wewnętrznych z dnia 22 stycznia 1937 r. w sprawie ogłoszenia jednolitego tekstu rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 23 grudnia 1927 r. o granicach Państwa.

Na podstawie art. 2 ustawy z dnia 9 lipca 1936 r. w sprawie zmiany rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 23 grudnia 1927 r. o granicach Państwa (Dz. U. R. P. Nr 55, poz. 397) ogłaszam jednolity tekst rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 23 grudnia 1927 r. o granicach Państwa (Dz. U. R. P. Nr 117, poz. 996), z uwzględnieniem zmian wynikających z powołanej ustawy, oraz z

1) rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 16 marca 1928 r. zmieniającego niektóre postanowienia rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 23 grudnia 1927 r. o granicach Państwa (Dz. U. R. P. Nr 32, poz. 306),

2) rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 3 grudnia 1932, w sprawie zmiany rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 23 grudnia 1927 r. o granicach Państwa (Dz. U. R. P. Nr 109, poz. 894),

3) rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 28 grudnia 1934 r. o unormowaniu właściwości władz i trybu postępowania w niektórych działach administracji państwowej (Dz. U. R. P. Nr 110, poz. 976),

4) ustawy z dnia 14 lipca 1936 r. o paszportach (Dz. U. R. P. Nr 56, poz. 404).

Załącznik do obw. Ministra Spraw Wewn. z dnia 22 stycznia 1937 r. (poz. 83).

ROZPORZĄDZENIE PREZYDENTA RZECZYPOSPOLITEJ

z dnia 23 grudnia 1927 r.
o granicach Państwa.

Na podstawie art. 44 ust. 6 Konstytucji i ustawy z dnia 2 sierpnia 1926 r. o upoważnieniu Prezydenta Rzeczypospolitej do wydawania rozporządzeń z mocą ustawy (Dz. U. R. P. Nr 78, poz. 443) postanawiam co następuje:

Dział I.

Linia graniczna, pas drogi granicznej, strefa nadgraniczna i pas graniczny.

Art. 1.

(1) Granicą Państwa Polskiego jest linia oddzielająca terytorium Państwa Polskiego od innych terytoriów.

(2) Granicę morską określają osobne przepisy.

Art. 2.

(1) Przekraczanie granicy Państwa jest dozwolone tylko na zasadzie właściwych dokumentów i tylko na drogach celnych lub w punktach przejściowych wyznaczonych przez Ministra Spraw Wewnętrznych w porozumieniu z Ministrem Skarbu, a odnośnie linii lotniczych — również z Ministrem Spraw Wojskowych, lub też przez władze upoważnione do tego przez wyżej wymienionych ministrów.

(2) Punktami przejściowymi są również przejścia przez granicę linii lotniczych wyznaczone dla ruchu lotniczego z zagranicą, jak również porty morskie.

(3) Przepisy regulujące kontrolę osobowego ruchu granicznego ustala w drodze rozporządzeń Minister Spraw Wewnętrznych w porozumieniu z zainteresowanymi ministrami.

Art. 3.

W celu zabezpieczenia ochrony granicy ustala się na całej przestrzeni granic Państwa:

- a) pas drogi granicznej,
- b) strefę nadgraniczną,
- c) pas graniczny.

Art. 4.

(1) Pas drogi granicznej, ustanowiony wzdłuż linii granicznej, obejmuje obszar gruntu o szerokości najwyżej 15 metrów, licząc od linii granicznej, względnie taki sam obszar gruntu wzdłuż brzegu wód granicznych.

(2) Sposób i termin ustanowienia pasa drogi granicznej na poszczególnych odcinkach granicy oraz ustalenia jego szerokości określają rozporządzenia wojewodów, wydane w porozumieniu z dyrektorami cel.

(3) Pas drogi granicznej ma być wolny od takiego używania, które by przeszkadzało wykonywaniu robót i czynności w celu utrzymania i urządzenia granicy lub w celu prawidłowej ochrony granicy przez władze i organa państwowe, i ma służyć jako droga obchodowa dla straży pełniącej ochronę granic.

Art. 5.

(1) Strefa nadgraniczna obejmuje obszar leżący wzdłuż linii granicznej szerokości 2 kilometrów, licząc od linii granicznej.

(2) W wypadkach, w których tego wymagają właściwości terenu lub ukształtowanie granicy, może być strefa nadgraniczna rozszerzona do 6 kilometrów, względnie zwężona poniżej 2 kilometrów.

(3) Szerokość strefy nadgranicznej na granicy morskiej oblicza się na lądzie od brzegu wód terytorialnych i wód wewnętrznych zatoki Puckiej.

(4) Szerokość strefy nadgranicznej określają właściwe wojewódzkie władze administracji ogólnej w porozumieniu z odpowiednimi władzami celnymi i wojskowymi.

(5) Granice strefy nadgranicznej winny być

oznaczone w terenie specjalnymi znakami i podane do powszechnej wiadomości.

Art. 6.

(1) Minister Spraw Wewnętrznych może w drodze rozporządzeń wprowadzać na czas przejściowy na całym obszarze strefy nadgranicznej lub na pewnych jej odcinkach ograniczenia ruchu, które okażą się potrzebne dla celów ochrony granicy, a w szczególności uzależnić od zezwolenia władzy administracyjnej pobyt w strefie nadgranicznej osób stale tam niezamieszkających.

(2) Od obowiązku posiadania zezwolenia są zwolnieni:

a) obywatele polscy w tych miejscowościach leżących w strefie nadgranicznej, w których posiadają majątek nieruchomy, lub w których w chwili wejścia w życie rozporządzenia niniejszego przynajmniej od sześciu miesięcy faktycznie stale zamieszkują, jak również członkowie ich rodzin, żyjący z nimi we wspólnym gospodarstwie domowym,

b) urzędnicy i funkcjonariusze państwowi oraz samorządowi i osoby wojskowe, zaopatrzone we właściwe legitymacje służbowe, o ile pobyt ich w strefie nadgranicznej związany jest z pełnieniem obowiązków służbowych, oraz osoby urzędowo im towarzyszące, tudzież członkowie rodzin funkcjonariuszów państwowych, zamieszkających w strefie nadgranicznej, o ile żyją z nimi we wspólnym gospodarstwie domowym.

c) osoby, zaopatrzone w odpowiednie, ważne co do terminu dokumenty podróży (paszporty, przepustki graniczne), o ile chodzi o odbycie drogi wiodącej bezpośrednio do granicznego punktu przejściowego oraz łączącej graniczny punkt przejściowy z przejściem na linii granicznej przy wyjeździe, lub drogi od granicznego punktu przejściowego przy wjeździe do kraju, — następnie, o ile chodzi o zatrzymanie się na granicznych punktach przejściowych w związku z kontrolą graniczną i wreszcie, o ile chodzi o czasowy pobyt w miejscowości, wymienionej w dokumencie podróży (paszporcie lub przepustce granicznej), a leżącej w strefie nadgranicznej.

(3) Wojewoda lub upoważniona przez niego powiatowa władza administracji ogólnej może zabronić zamieszkiwania i przebywania poszczególnym osobom na obszarze strefy nadgranicznej na czas określony lub na stałe, jeśli względy bezpieczeństwa i ochrony granicy tego wymagają.

Art. 7.

Minister Spraw Wewnętrznych może w porozumieniu z zainteresowanymi ministrami wydawać dla całego obszaru strefy nadgranicznej lub dla pewnych jej odcinków rozporządzenia, które okażą się konieczne dla zapewnienia ochrony granicy, np. co do posiadania materiałów wybuchowych i broni palnej, polowania, rejestracji zwierząt, ruchu nocnego, sposobu korzystania z dróg, ewidencji i kontroli ruchu ludności, posiadania i używania aparatów fotograficznych,

posiadania i używania aparatów, urządzeń i innych środków, dających możliwość porozumiewania się na odległość.

Art. 8.

(1) Wznoszenie budowli i przeprowadzanie wszelkich trwałych urządzeń w strefie nadgranicznej, jak również przebudowywanie starych budowli, z wyjątkiem robót tego rodzaju, przeprowadzanych przez Państwo, wymaga, niezależnie od zezwoleń innych władz, wymaganych przez odpowiednie przepisy, uzyskania uprzedniej zgody powiatowej władzy administracji ogólnej.

(2) Wznoszenie nowych budowli wodnych nad wodami granicznymi oraz jakiegokolwiek użycie takich budowli, wód lub brzegów, które mogłyby spowodować zmiany w dotychczasowym stanie brzegów wód granicznych, wymaga, niezależnie od zwykłych zezwoleń, wymaganych ustawą wodną, uzyskania zezwolenia właściwego w porozumieniu z naczelnikiem władzy celnej II instancji i dowódcą okręgu korpusu.

Art. 9.

Nieruchomości, znajdujące się w strefie nadgranicznej, potrzebne dla celów ochrony granicy, mogą być wywłaszczane na rzecz Skarbu Państwa w trybie obowiązujących przepisów o wywłaszczeniu.

Art. 10.

(1) Pas graniczny obejmuje cały obszar powiatów przylegających do granicy Państwa, łącznie z powiatami miejskimi położonymi na tym obszarze. O ile szerokość pasa granicznego nie osiąga w ten sposób 30 kilometrów, włącza się do pasa granicznego również te gminy sąsiednich powiatów, których obszar leży w całości lub w części w odległości 30 km od linii granicznej.

(2) Minister Spraw Wewnętrznych może, jeżeli względy bezpieczeństwa i ochrony granic tego wymagają, rozszerzyć obszar pasa granicznego na wszystkie lub niektóre powiaty przyległe do powiatów granicznych, albo na ich części.

Art. 11.

(1) Osobom ukaranym prawomocnym wyrokiem sądowym lub prawomocnym orzeczeniem władzy administracyjnej lub też celnej lub skarbowej za działalność przeciwpaństwową, przemytnictwo oraz za przestępstwa, wymienione w art. 23 i 24 rozporządzenia niniejszego, może być przez powiatową władzę administracji ogólnej wzbronione zamieszkiwanie i pobyt w pasie granicznym na czas od 1 roku do 3 lat, a do dziesięciu lat w stosunku do osób, ukaranych za przestępstwa przeciwko bezpieczeństwu Państwa.

(2) Decyzje powiatowej władzy administracji ogólnej, wydane w myśl ust. (1), są natychmiast wykonalne.

Art. 12.

(1) W pasie granicznym cudzoziemcy, cudzoziemskie osoby prawne, jako też osoby praw-

ne krajowe, w których w skład zarządów lub innych wyższych organów kierowniczych lub kontrolnych wchodzi cudzoziemcy albo których chociażby część udziałów bądź akcyj należy do cudzoziemców, mogą tylko na podstawie zezwolenia:

a) nabywać nieruchomości w drodze aktów prawnych, zawartych między żyjącymi,

b) dalej zatrzymać własność nieruchomą, nabytą w drodze spadkobrania, na podstawie aktów prawnych dziedzicznych na wypadek śmierci, o ile obdarzony nie byłby zarazem powołany do spadku z ustawy.

(2) Zezwolenia może udzielić Minister Spraw Wewnętrznych w porozumieniu z Ministrem Spraw Wojskowych, jeżeli zachodzą okoliczności uwzględnienia godne.

(3) W zezwoleniu mogą być stawiane warunki, od których dopełnienia uzależniona jest dopuszczalność transakcji.

(4) Prośbę o udzielenie takiego zezwolenia mogą zainteresowane osoby fizyczne lub prawne, wymienione w ust. (1) artykułu niniejszego, które w przyszłości nabydą nieruchomość w drodze spadkobrania (ust. (1) lit. b), wnieść w terminie dwunastomiesięcznym, licząc od dnia otwarcia spadku, jeżeli pragną nadal zatrzymać własność tej nieruchomości. Wniesienie prośby po upływie wymienionego terminu będzie uważane za równoznaczne z jej niewniesieniem.

(5) W razie niewniesienia prośby w terminie jako też w razie otrzymania decyzji odmownej, powinien cudzoziemiec względnie osoba prawna, wymieniona w ust. (1), sprzedać nieruchomość w ciągu następnych dwunastu miesięcy. Niewykonanie tego obowiązku pociągnie za sobą przymusową sprzedaż nieruchomości.

(6) Tryb postępowania przy przeprowadzaniu sprzedaży uregulują osobne przepisy, wydane przez Ministra Sprawiedliwości w porozumieniu z Ministrem Spraw Wewnętrznych.

(7) Właściwy wojewoda może zabronić poszczególnym osobom wymienionym w ust. (1) wykonywania w pasie granicznym czynności niżej wymienionych, jeżeli by to wykonywanie było uciążliwe z uwagi na dobro Państwa, a zwłaszcza ze względu na bezpieczeństwo lub porządek publiczny, a mianowicie:

a) posiadania, dzierżawienia, użytkowania i zarządu nieruchomości lub części nieruchomości,

b) wykonywania handlu i przemysłu,

c) kierownictwa i eksploatacji robót i przedsiębiorstw.

(8) Obciążanie nieruchomości, położonych w pasie granicznym, zobowiązaniami pieniężnymi na rzecz osób, wymienionych w ust. (1), wymaga zezwolenia wojewody.

Art. 13.

(1) Minister Spraw Wewnętrznych może, jeżeli względy bezpieczeństwa Państwa lub ochrony granic tego wymagają, wprowadzać na całym obszarze pasa granicznego lub jego części:

a) zakaz nabywania przez obywateli polskich lub polskie osoby prawne nieruchomości w drodze aktu prawnego, działanego między żyjącymi lub na wypadek śmierci, o ile nie zachodzi przypadek spadkobrania z ustawy, oraz posiadania, dzierżawienia, użytkowania i zarządu nieruchomości lub części nieruchomości, bez uprzedniego zezwolenia wojewody,

b) zakaz wykonywania przez obywateli polskich lub polskie osoby prawne handlu i przemysłu oraz kierownictwa i eksploatacji robót i przedsiębiorstw bez uprzedniego zezwolenia wojewody.

(2) Udzielenie zezwolenia może być uzależnione od dopełnienia przez interesowanego warunków, wskazanych przez władze.

(3) Odmowa zezwolenia nie wymaga uzasadnienia.

Art. 14.

Wszelkie czynności prawne działywane w celu obejścia ograniczeń przewidzianych w art. 12 i 13, są nieważne. O nieważności orzekają sądy na żądanie powiatowej władzy administracji ogólnej.

Art. 15.

(1) W pasie granicznym wojewoda może zabronić zatrudniania poszczególnych osób w zakładach handlowych i przemysłowych oraz w instytucjach użyteczności publicznej, jeżeli tego wymagają względy bezpieczeństwa publicznego lub ochrony granic.

(2) Zakaz zatrudniania, wydany przed przyjęciem danej osoby do pracy, jest natychmiast wykonalny. W stosunku do osób zatrudnionych rozwiązanie umowy o pracę następuje z upływem ustawowego terminu wypowiedzenia, nie dłuższego jednak niż trzy miesiące, chociażby umowa zawarta była na czas oznaczony; w przypadku jednak, gdy czas pozostały do wygaśnięcia umowy, zawartej na czas oznaczony, okaże się krótszy od właściwego okresu wypowiedzenia, umowa rozwiązuje się z upływem tego czasu. Decyzje, wydane na podstawie ust. 1, doręcza się zarówno pracodawcy, jak i pracownikowi. Bieg terminu wypowiedzenia rozpoczyna się od dnia doręczenia decyzji pracownikowi. Decyzje wojewody, wydawane na podstawie ust. 1, nie wymagają uzasadnienia.

Art. 16.

(1) Wojewoda może zawiesić lub zabronić działalności na obszarze pasa granicznego każdego stowarzyszenia, związku czy spółdzielni lub ich oddziału, jeśli uzna, że działalność taka nie jest wskazana ze względów bezpieczeństwa publicznego lub ochrony granic.

(2) Decyzje wojewody, wydane na podstawie ust. (1), nie wymagają uzasadnienia i są natychmiast wykonalne.

Art. 17.

Minister Spraw Wewnętrznych może w drodze rozporządzenia wprowadzać na czas oznaczony ograniczenia, przewidziane dla strefy nadgranicznej, na niektóre obszary pasa granicznego.

Dział II.

Wytknięcie i oznaczenie granicy państwowej, znaki graniczne i piecza nad nimi. Organa, powołane do ochrony granicy i urządzeń granicznych.

Art. 18.

(1) Właściciele lub posiadacze gruntów, leżących w strefie nadgranicznej, nie mogą wzbrownić:

a) osobom, powołanym do ochrony granicy oraz zatrudnionym przy urządzeniu lub utrzymaniu granicy, dostępu do granicy Państwa przez ich grunty, ustawiania na tych gruntach potrzebnych znaków, jako to: słupów, kamieni, kopców, wiech itp.

b) przeprowadzenia na ich gruntach koniecznych czynności, związanych z oznaczeniem, urządzeniem i ochroną granicy, jako to: wykopywania rowów, wykonania wyrębów i przesiek leśnych, wykarczowania pni, usunięcia powalonych drzew i ściętych gałęzi itp.

(2) Czynności, wymienione w ust. (1) lit. b), mogą być wykonane również przez właścicieli gruntów za zgodą i pod nadzorem właściwych władz.

(3) W strefie nadgranicznej właściwe władze mogą zarządzić całkowite wycięcie lasów w pasie szerokości najwyżej do 1 km od linii granicznej z tym, że zalesienie ponowne może nastąpić jedynie za zezwoleniem władzy właściwej. Wycięcie lasów należy do obowiązku właścicieli lasów. W razie niewykonania przez nich tego obowiązku, lasy będą wycięte środkami Państwa na koszt właścicieli lasów.

(4) Rozporządzenie Ministra Spraw Wewnętrznych w porozumieniu z Ministrem Rolnictwa i Reform Rolnych oraz Ministrem Spraw Wojskowych określi władze właściwe do wydania wymienionych w artykule niniejszym zarządzeń i sposób ich przeprowadzenia.

Art. 19.

(1) Za szkody rzeczywiste, wynikłe wskutek zastosowania przepisów, wymienionych w art. 18 ust. (1) lit. b) i w ustępie trzecim, interesowany ma prawo żądać stosownego odszkodowania, którego może dochodzić zwykłą drogą prawa, o ile nie dojdzie do dobrowolnej ugody z władzą, która wydała odnośne zarządzenie. Odszkodowanie nie może obejmować utraconych zysków.

(2) Prawo żądania wynagrodzenia gaśnie po upływie jednego roku od dnia, w którym szkody lub straty zostały wyrządzone, a w wypadkach, kiedy je poniesiono przed wejściem w życie rozporządzenia niniejszego, — po upływie roku od dnia wejścia rozporządzenia w życie.

Art. 20.

(1) Ochrona granicy poruczona jest właściwym organom, powołanym do tego przez osobne przepisy.

(2) Minister Spraw Wewnętrznych może

w drodze rozporządzenia nałożyć na ludność zamieszkałą na obszarze strefy nadgranicznej obowiązek udzielania organom, wymienionym w ust. (1), pomocy w ochronie granicy w sposób i w zakresie, jakie rozporządzenie to określi.

Art. 21.

(1) Zakładanie znaków granicznych należy do Ministra Komunikacji. Do utrzymywania tych znaków powołane są wojewódzkie władze administracji ogólnej.

(2) Ochronę znaków i urządzeń granicznych sprawują organa pełniące służbę ochrony granicy, a o ile chodzi o urządzenia nie znajdujące się bezpośrednio przy granicy (np. tablice oznaczające strefę nadgraniczną), — władze wykonywające policję miejscową i organa bezpieczeństwa publicznego.

Art. 22.

Kontrolę osobowego ruchu granicznego na punktach przejściowych i drogach celnych wykonywają organa, powołane przez Ministra Spraw Wewnętrznych.

Dział III.

Postanowienia karne.

Art. 23.

Kto przekracza granicę Państwa bez właściwych dokumentów, albo w miejscu na to nie przeznaczonym albo mimo zamknięcia ruchu granicznego —

podlega karze aresztu do roku lub grzywny albo obu tym karom łącznie.

Art. 24.

Kto przekracza zawarte w rozporządzeniu niniejszym albo wydane na jego podstawie zakazy lub nakazy —

podlega w trybie administracyjnym karze aresztu do trzech miesięcy lub grzywny do 3.000 złotych, albo obu tym karom łącznie.

Dział IV.

Postanowienia końcowe.

Art. 25.

(1) W razie naruszenia przepisów art. 4 ust. 3, art. 8 i art. 18 rozporządzenia niniejszego albo w razie uszkodzenia lub zniszczenia znaków lub urządzeń granicznych władza administracyjna zarządza wykonanie na koszt sprawcy czynności, potrzebnych celem przywrócenia stanu poprzedzającego naruszenie.

(2) Jeżeli sprawcy nie można wyśledzić, nastąpi wykonanie potrzebnych robót na koszt gminy, na której obszarze szkoda została wyrządzona.

Art. 26.

Przepisy rozporządzenia niniejszego odnoszące się do właścicieli gruntów, wód i brzegów (art. 8 i 18), dotyczą również użytkowników, dzierżawców i innych osób, które z jakiegokolwiek tytułu dany przedmiot w swym posiadaniu dzierżą lub zarząd nad nim sprawują.

Art. 27.

Do nieruchomości, położonych na obszarze pasa granicznego, nie stosuje się ustawy z dnia 24 marca 1920 r. o nabywaniu nieruchomości przez cudzoziemców (Dz. U. R. P. z 1933 r. Nr 24, poz. 202).

Art. 28.

Wykonanie rozporządzenia niniejszego porucza się Ministrowi Spraw Wewnętrznych, Ministrowi Skarbu i Ministrowi Komunikacji w miarę właściwości i w porozumieniu z innymi zainteresowanymi ministrami.

Art. 29.

(1) Rozporządzenie niniejsze wchodzi w życie po upływie trzech miesięcy od dnia ogłoszenia.

(2) Z dniem wejścia w życie rozporządzenia niniejszego tracą moc obowiązującą przepisy rozporządzenia Rady Obrony Państwa z dnia 20 lipca 1920 r. w przedmiocie ochrony granic (Dz. U. R. P. Nr 64, poz. 426), z wyjątkiem przepisów o strefie nadgranicznej, które tracą moc z chwilą wyznaczenia tej strefy i ogłoszenia według art. 5 rozporządzenia niniejszego.

(3) Zarazem uchyla się pkt 3 art. 16 rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 18 sierpnia 1926 r. o cudzoziemcach (Dz. U. R. P. Nr 83, poz. 465).

z 22 lutego   Nr 12   Rok 1937

Poz. 84. Rozporządzenie Ministra Spraw Wewnętrznych z dnia 22 stycznia 1937 r. wydane w porozumieniu z Ministrami: Skarbu, Sprawiedliwości, Komunikacji oraz Rolnictwa i Reform Rolnych w sprawie wykonania rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej o granicach Państwa.

Na podstawie art. 6, 7 i 13 rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 23 grudnia 1927 r. o granicach Państwa (Dz. U. R. P. z 1927 r. Nr 11, poz. 83) zarządzam co następuje:

Rozdział I.

Nabywanie nieruchomości w pasie granicznym.

§ 1. (1) Obywatele polscy i polskie osoby prawne mogą nabywać nieruchomości w pasie granicznym po uzyskaniu zezwolenia wojewody właściwego ze względu na położenie nieruchomości. Zezwolenie nie jest wymagane, jeśli zachodzi przypadek spadkobrania z ustawy.

(2) Zezwolenie, o którym mowa w ust. 1, wymagane jest również do zawarcia lub przedłużenia umowy o dzierżawę, użytkowanie lub zarząd nieruchomości w pasie granicznym.

§ 2. (1) W razie nabycia nieruchomości w drodze spadkobrania, jeśli nabywca nie jest jednocześnie powołany do spadku z ustawy, a pragnie zatrzymać własność tej nieruchomości, powinien wnieść prośbę o udzielenie zezwolenia w ter-

minie dwunastomiesięcznym, licząc od dnia otwarcia spadku.

(2) W razie niewniesienia próby w terminie, jak również w razie otrzymania decyzji odmownej, nieruchomość winna być sprzedana osobie uprawnionej do jej nabycia w ciągu następnych dwunastu miesięcy. Niewykonanie tego obowiązku pociągnie za sobą przymusową sprzedaż nieruchomości.

(3) Do przymusowej sprzedaży nieruchomości stosuje się odpowiednio przepisy rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 5 września 1935 roku o przymusowej sprzedaży nieruchomości w pasie granicznym (Dz. U. R. P. Nr 68, poz. 429) z tym, że decyzje zastrzeżone w tym rozporządzeniu Ministrowi Spraw Wewnętrznych wydaje wojewoda właściwy ze względu na położenie nieruchomości.

(4) W wypadkach zasługujących na specjalne uwzględnienie wojewoda władny jest odstąpić od zarządzenia przymusowej sprzedaży nieruchomości.

R o z d z i a ł II.

Dowody tożsamości.

§ 3. Każdy, kto zamieszkuje albo przebywa czasowo w strefie nadgranicznej, obowiązany jest posiadać dowód osobisty, wystawiony w sposób i według wzoru, przewidzianych w rozporządzeniu Ministra Spraw Wewnętrznych z dnia 29 listopada 1928 r. o dowodach osobistych (Dz. U. R. P. Nr 100, poz. 898).

§ 4. Od obowiązku posiadania dowodów osobistych, o których mowa w § 3, zwolnieni są:

1) zaopatrzeni we właściwe ważne legitymacje funkcjonariusze państwowi i samorządowi, żołnierze w służbie czynnej oraz pozostający w służbie państwowej, pracownicy kontraktowi, jak również członkowie ich rodzin;

2) cudzoziemcy pozostający w służbie dyplomatycznej lub konsularnej i członkowie ich rodzin, posiadający legitymacje wydane przez Ministerstwo Spraw Zagranicznych;

3) cudzoziemcy posiadający ważny dowód osobisty (paszport), wydany przez władze obcego państwa lub przez władze polskie;

4) obywatele polscy, posiadający ważny co do terminu paszport zagraniczny;

5) osoby, niezamieszkałe w strefie nadgranicznej, posiadające ważne co do terminu dokumenty, zastępujące paszport (przepustki graniczne), jeśli dokumenty te zaopatrzone są w fotografie posiadacza — jednakże tylko, o ile chodzi o odbycie drogi, wiodącej bezpośrednio do lub od granicznego punktu przejściowego, o zatrzymanie się na granicznym punkcie przejściowym w związku z kontrolą graniczną lub o zatrzymanie się w innej miejscowości lub obszarze wymienionych w dokumencie;

6) nieletni do ukończenia lat 13.

R o z d z i a ł III.

Zamieszkanie i pobyt w strefie nadgranicznej.

§ 5. (1) Osoby pragnące zamieszkać w jednej z miejscowości w strefie nadgranicznej, powinny uzyskać na to zezwolenie od powiatowej władzy administracji ogólnej, właściwej ze względu na miejscowość, w której zamierzają zamieszkać.

(2) Przepis ust. (1) stosuje się również do osób posiadających zezwolenie na pobyt w strefie nadgranicznej, o którym mowa w § 7, jeśli pragną w niej zamieszkać.

§ 6. Do rejestru mieszkańców w gminach położonych na obszarze strefy nadgranicznej mogą być zapisane tylko osoby, posiadające zezwolenia przewidziane w § 5.

§ 7. (1) Wojewodowie władni są uzalać pobyt w strefie nadgranicznej osób stale tam niezamieszkałych od uprzedniego otrzymania specjalnego zezwolenia z tym, że:

1) zezwolenie na czasowy pobyt może wydać, w przypadkach uzasadnionej potrzeby, powiatowa władza administracji ogólnej, właściwa ze względu na miejsce zamieszkania proszącego, bądź też po uprzednim porozumieniu się z tą władzą, powiatowa władza administracji ogólnej właściwa dla danego odcinka strefy nadgranicznej;

2) zezwolenia wydawane są na czas potrzebny do osiągnięcia celu pobytu w strefie nadgranicznej i w razie uzasadnionej potrzeby mogą być przedłużane jedynie przez powiatową władzę administracji ogólnej, właściwą dla danego odcinka strefy nadgranicznej;

3) zezwolenia uprawniają posiadaczy do przebywania wyłącznie w tych miejscowościach strefy nadgranicznej, które są wyszczególnione w zezwoleniu;

4) osoby zamieszkałe w gminach, graniczących bezpośrednio z gminami położonymi w strefie nadgranicznej mogą w przypadkach uzasadnionej potrzeby otrzymywać okresowe zezwolenia na prawo udawania się na teren strefy nadgranicznej, w celach ściśle określonych i wyłącznie do miejscowości wymienionych w zezwoleniu;

5) powiatowa władza administracji ogólnej powiatu granicznego może w każdym czasie wzbronić osobie przebywającej czasowo na podstawie zezwolenia w strefie nadgranicznej dalszego pobytu, jeżeli ze względów bezpieczeństwa lub ochrony granic uzna to za konieczne; osoba, której wzbroniono dalszego pobytu czasowego, winna opuścić strefę nadgraniczną w ciągu 24 godzin.

(2) Ograniczenia pobytu, o których mowa w poprzednim ustępie, mogą być w drodze rozporządzeń wprowadzane na czas przejściowy dla całego terenu strefy nadgranicznej w województwie lub dla pewnych jej odcinków.

§ 8. (1) Przepisy §§ 5 i 6 nie dotyczą, a przepisy § 7 nie mogą być stosowane do:

1) obywateli polskich, zamieszkałych przynajmniej od 6 miesięcy przed dniem wejścia w życie rozporządzenia niniejszego w miejscowościach leżących w strefie nadgranicznej, ale tylko odnośnie strefy nadgranicznej powiatu, na obszarze którego znajduje się ich miejsce zamieszkania, oraz tych gmin powiatów sąsiednich, które bezpośrednio graniczą z danym powiatem;

2) obywateli polskich, posiadających w strefie nadgranicznej majątek nieruchomy, a nie zamieszkałych w nim, ale tylko odnośnie strefy nadgranicznej, powiatu, na obszarze którego znajduje się ich majątek nieruchomy, oraz tych gmin powiatów sąsiednich, które bezpośrednio graniczą z danym powiatem;

3) członków rodzin osób, wymienionych w pkt 1) i 2) paragrafu niniejszego, żyjących z nimi we wspólnym gospodarstwie domowym, jeśli chodzi o przebywanie na obszarach wymienionych w tych punktach;

4) zaopatrzonych we właściwe ważne legitymacje funkcjonariuszów państwowych i samorządowych, żołnierzy w służbie czynnej oraz pozostających w służbie państwowej pracowników kontraktowych, a przebywających w strefie nadgranicznej w związku z pełnieniem swych obowiązków służbowych, oraz osób urzędowo im towarzyszących. Osoby, o których mowa w punkcie niniejszym, powinny być zaopatrzone bądź we właściwe delegacje, bądź też w zaświadczenia władz państwowych, stwierdzające konieczność przebywania w określonych miejscowościach lub na obszarach strefy nadgranicznej;

5) członków rodzin funkcjonariuszów państwowych, żołnierzy w służbie czynnej oraz pozostających w służbie państwowej pracowników kontraktowych, zamieszkałych w strefie nadgranicznej, o ile żyją z nimi we wspólnym gospodarstwie domowym;

6) cudzoziemców, korzystających z prawa zakrajowości oraz konsułów zawodowych, przydzielanych im urzędników zawodowych, jak również członków ich rodzin, posiadających legitymacje wydane przez Ministerstwo Spraw Zagranicznych, jeśli są obywatelami państwa wysyłającego, — odnośnie strefy nadgranicznej znajdującej się w obrębie ich okręgu konsularnego.

(2) Przepisy § 7 nie mogą być stosowane ponadto do osób zaopatrzonych w odpowiednie, ważne co do terminu, dokumenty podróży (paszporty, przepustki graniczne), o ile chodzi o odbycie drogi wiodącej bezpośrednio do granicznego punktu przejściowego oraz łączącej graniczny punkt przejściowy z przejściem na linii granicznej przy wyjeździe, lub drogi od granicznego punktu przejściowego przy wjeździe do kraju, następnie, o ile chodzi o zatrzymanie się na granicznych punktach przejściowych w związku z kontrolą graniczną i wreszcie o ile chodzi o czasowy pobyt w miejscowości, wymienionej w dokumencie podróży (paszporcie lub przepustce granicznej), a leżącej w strefie nadgranicznej.

§ 9. Wojewodowie w razie wydania rozporządzeń, przewidzianych w § 7, powinni zarządzić zaopatrzenie dowodów osobistych osób, wymienionych w pkt 1), 2), 3), 5) § 8 w zaświadczenia, stwierdzające prawo przebywania tych osób na określonych terenach strefy nadgranicznej bez specjalnych zezwoleń.

Rozdział IV.

Meldunki i ruch nocny w strefie nadgranicznej.

§ 10. (1) Kto przybywa do jakiejkolwiek miejscowości, położonej na określonym w trybie § 17 obszarze strefy nadgranicznej, powinien być zameldowany we właściwym urzędzie gminnym przed upływem 24 godzin od chwili przybycia do strefy nadgranicznej, bez względu na czas, przez który zamierza przebywać.

(2) Jeżeli zarząd gminy nie znajduje się na miejscu, wówczas zameldowanie winno być przyjęte przez miejscowy organ gminy (sołtysa).

(3) Przy zameldowaniu należy przedstawić zezwolenie na przebywanie w strefie nadgranicznej, jeśli posiadanie takiego zezwolenia obowiązuje na danym odcinku strefy.

(4) Przepis ust. (1) nie ma zastosowania do funkcjonariuszów państwowych i samorządowych, żołnierzy w służbie czynnej, oraz pozostających w służbie państwowej pracowników kontraktowych, jeśli przybywają do strefy nadgranicznej w związku z pełnieniem swych obowiązków służbowych, jak również do osób, wymienionych w § 4 pkt 2).

(5) O dokonaniu obowiązku zameldowania gmina (sołtys) obowiązana jest każdorazowo wydać poświadczenie.

(6) O każdej osobie zameldowanej gmina (sołtys) obowiązana jest przed upływem 48 godzin, od zameldowania zawiadomić najbliższy organ Policji Państwowej lub ochrony granic.

§ 11. (1) Dokonanie czynności meldunkowych ciąży na właścicielach lub dzierżawcach domów albo na innych osobach, wymienionych w art. 7, 8 i 10 rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 16 marca 1928 r. o ewidencji i kontroli ruchu ludności (Dz. U. R. P. Nr 32, poz. 309) w brzmieniu ustawy z dnia 15 marca 1932 r. (Dz. U. R. P. Nr 38, poz. 390).

(2) Jeśli przybywający do strefy nadgranicznej utrudnia lub uniemożliwia osobom, wymienionym w ust. (1), spełnienie ciążących na nich obowiązków meldunkowych, wówczas obowiązane są one niezwłocznie zawiadomić o tym gminę lub sołtysa, o ile urząd gminny nie znajduje się na miejscu.

(3) W przypadku otrzymania zawiadomienia, o którym mowa w ust. (2), gmina (sołtys) obowiązana jest bezzwłocznie doprowadzić uchylającego się od zameldowania do najbliższego organu Policji Państwowej lub ochrony granic.

§ 12. Na każde żądanie władz administracji ogólnej, organów Policji Państwowej lub ochrony granic oraz urzędów i organów gmin-

nych osoby zamieszkałe lub przebywające w strefie nadgranicznej obowiązane są okazać swój dowód osobisty lub dowód, o którym mowa w § 4, jak również poświadczenie o zameldowaniu, oraz zezwolenie na prawo przebywania w strefie nadgranicznej, jeśli posiadanie takiego zezwolenia obowiązuje na danym odcinku strefy.

§ 13. (1) Ruch nocny na określonych w trybie § 17 obszarach strefy nadgranicznej, poza obrębem osiedli oraz zabudowań gospodarskich i stacji kolejowych, — bez specjalnego zezwolenia jest zakazany.

(2) Przepis ust. (1) nie dotyczy ruchu pociągów na polskich kolejach państwowych oraz ruchu autobusów koncesjonowanych przedsiębiorstw przewozowych o stałym rozkładzie jazdy.

(3) Powiatowe władze administracji ogólnej wyznaczają w poszczególnych osiedlach granice, w obrębie których ruch nocny nie podlega ograniczeniom. Odnosnie gospodarstw odosobnionych lub mniejszych skupień budynków mieszkalnych, co do których nie zostały wyznaczone granice swobodnego ruchu nocnego — ruch ten dozwolony jest w obrębie 100 m od budynku mieszkalnego.

(4) W nagłych wypadkach, gdy wszelka zwłoka grozi niebezpieczeństwem życia lub spowodować może znaczną szkodę moralną bądź materialną (np. wezwanie lekarza, duchownego, wezwanie lub udzielenie pomocy w razie klęski żywiołowej), osoba nie posiadająca właściwego zezwolenia może korzystać z dróg do ruchu dopuszczonych, pod warunkiem wskazania celu swej podróży i jej przyczyn na każde żądanie organów ochrony granicy lub Policji Państwowej.

§ 14. (1) Zezwolenia na prawo przebywania poza obrębem osiedli w porze nocnej na terenie strefy nadgranicznej wydaje powiatowa władza administracji ogólnej, właściwa dla danego odcinka strefy nadgranicznej.

(2) Zezwolenia mogą być jednorazowe i stałe.

(3) Termin ważności zezwoleń stałych nie może być dłuższy nad jeden rok.

(4) Zezwolenia stałe mogą być w każdej chwili cofnięte, jeśli władza wystawiająca je uzna to za wskazane ze względu bezpieczeństwa lub ochrony granic.

§ 15. Przepisy §§ 13 i 14 nie dotyczą zaopatrzonych we właściwe ważne legitymacje urzędowe funkcjonariuszów państwowych i samorządowych, żołnierzy w służbie czynnej oraz pozostających w służbie państwowej pracowników kontraktowych, a przebywających w strefie nadgranicznej w celach służbowych, wymagających przebywania poza obrębem osiedli w porze nocnej, co powinno być stwierdzone w delegacji lub zaświadczeniu, o których mowa w pkt 4) § 8. Osoby te jednak powinny zawiadomić najbliższy organ ochrony granicy o miejscach pobytu w porze nocnej.

§ 16. Za pórę nocną w rozumieniu rozpo-

ządzenia niniejszego należy uważać czas od zachodu do wschodu słońca.

§ 17. Obszary strefy nadgranicznej, na których ze względu na bezpieczeństwo lub ochronę granicy mają obowiązywać przepisy §§ 10, 13, 14, określać będą wojewodowie w drodze rozporządzeń.

R o z d z i a ł V.

Korzystanie z dróg.

§ 18. (1) Jeżeli względy bezpieczeństwa lub ochrony granic będą tego wymagały, korzystanie z poszczególnych dróg wodnych lub lądowych, przebiegających teren strefy nadgranicznej, lub też korzystanie z pewnych odcinków tych dróg — może być przez właściwych wojewodów uzależnione od specjalnego zezwolenia powiatowej władzy administracji ogólnej.

(2) Zezwolenia, o których mowa w ustępie poprzednim, mogą zawierać warunki korzystania z tych dróg.

§ 19. (1) Ruch osobowy w pasie drogi granicznej (art. 4 rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 23 grudnia 1927 r. o granicach Państwa) jest zakazany.

(2) Zakaz ten nie dotyczy dróg przecinających pas drogi granicznej i wiodących bezpośrednio do przejść na linii granicznej.

(3) Właściciele i użytkownicy gruntów leżących w pasie drogi granicznej, oraz członkowie ich rodzin, żyjący z nimi we wspólnym gospodarstwie domowym i pracownicy stale u nich zatrudnieni mogą przebywać w pasie drogi granicznej w czasie od wschodu do zachodu słońca w celach gospodarskich lub zawodowych.

(4) Powiatowa władza administracji ogólnej władna jest zarządzić zaopatrzenie dowodów osobistych tych osób w zaświadczenia stwierdzające uprawnienie, o którym mowa w ust. (3).

§ 20. Ograniczenia przewidziane w § 19 nie dotyczą:

1) osób wymienionych w pkt 4) § 8, o ile przebywają w pasie drogi granicznej w interesie służbowym na zasadzie właściwych delegacji lub zaświadczeń,

2) osób uprawnionych do żeglugi, rybołówstwa i użytkowania wód granicznych, a posiadających odpowiednie zezwolenie w powiatowej władzy administracji ogólnej (§ 26).

R o z d z i a ł VI.

Używanie broni palnej i materiałów wybuchowych.

§ 21. (1) Strzelanie z broni palnej w strefie nadgranicznej jest zakazane.

(2) Zakaz ten nie dotyczy używania broni palnej:

a) w celach służbowych,

b) w celach szkolnych lub sportowych na strzelnicach,

c) w czasie polowań, z uwzględnieniem przepisów § 22.

§ 22. (1) Polowania w strefie nadgranicznej bez specjalnego zezwolenia powiatowej władzy administracji ogólnej są zakazane.

(2) Zezwolenia mogą być jednorazowe i okresowe.

(3) Osoby posiadające zezwolenia okresowe winny każdorazowo o zamiarze urządzenia polowania zawiadomić przynajmniej na 12 godzin naprzód najbliższy organ ochrony granicy.

(4) Zezwolenia, o których mowa w paragrafie niniejszym, nie uprawniają do polowania na terenie bliższym niż 200 m. od granicy.

§ 23. Używanie materiałów wybuchowych dla celów gospodarczych w strefie nadgranicznej, niezależnie od innych ograniczeń wynikających z właściwych przepisów — dozwolone jest tylko po uprzednim zawiadomieniu przynajmniej na 24 godzin naprzód właściwego organu ochrony granicy.

Rozdział VII.

Posiadanie aparatów fotograficznych oraz urządzeń i środków, dających możliwość porozumiewania się na odległość.

§ 24. (1) Posiadanie wszelkiego rodzaju aparatów fotograficznych oraz dokonywanie zdjęć fotograficznych i filmowych na terenie strefy nadgranicznej, bez specjalnego zezwolenia powiatowej władzy administracji ogólnej, jest zakazane.

(2) Zakaz posiadania aparatów fotograficznych bez zezwolenia nie dotyczy osób przejeżdżających bez zatrzymywania się przez teren strefy nadgranicznej.

(3) Wojewodowie określają warunki, na jakich dopuszczalne jest na terenie strefy nadgranicznej fotografowanie, filmowanie oraz przenoszenie (przewożenie) aparatów fotograficznych.

§ 25. (1) Posiadanie w strefie nadgranicznej wszelkiego rodzaju aparatów, urządzeń i innych środków dających możliwość porozumiewania się na odległość (np. telefon, telegraf, radio itp.) z wyjątkiem aparatów radiofonicznych odbiorczych, wymaga specjalnego zezwolenia powiatowej władzy administracji ogólnej, niezależnie od zezwoleń innych władz, wymaganych przez odpowiednie przepisy.

(2) Zezwolenie, o którym mowa w ust. (1), wymagane jest również na hodowlę i utrzymywanie wszelkiego rodzaju gołębi.

(3) Przepisy ust. (1) i (2) nie mają zastosowania do urzędów i organów państwowych i samorządowych, oraz do przedsiębiorstw państwowych, a jeśli chodzi o gołębie także do prawnie zarejestrowanych hodowców prowadzących hodowlę w porozumieniu i pod nadzorem władz wojskowych.

Rozdział VIII.

Użytkowanie wód granicznych.

§ 26. Rybołówstwo w wodach granicznych, wydobywanie materiałów z łóżysk tych wód, jak również żegluga i spław na tych wodach, wymaga specjalnego zezwolenia powiatowej władzy administracji ogólnej, właściwej ze względu na miejsce połowu, czy rozpoczęcia spławu lub żeglugi na wodach granicznych.

Rozdział IX.

Rejestracja zwierząt w strefie nadgranicznej.

§ 27. (1) W strefie nadgranicznej wszyscy właściciele, lub posiadacze koni i bydła rogatego powinni je zarejestrować we właściwych urządach gminnych, jak również w określonych terminach zawiadamiać o wszelkich zmianach zachodzących w stanie posiadania tych zwierząt.

(2) Jeżeli urząd gminny nie znajduje się na miejscu, zawiadomienia należy złożyć do miejscowego organu gminnego (sołtysa).

§ 28. Wojewoda w porozumieniu z dyrektorem cel określa w drodze rozporządzenia sposób prowadzenia rejestracji, przewidzianej w § 27, formę i terminy zawiadomień oraz warunki wypasu koni i bydła rogatego w strefie nadgranicznej.

Rozdział X.

Inne ograniczenia.

§ 29. (1) Wojewodowie władni są uzależnić przebywanie w terenie do 200 m. od linii granicznej od wykazania istotnej potrzeby i uprzedniego zawiadomienia o tym najbliższego organu ochrony granicy.

(2) Ograniczenia ruchu, o których mowa w ust. (1), nie mogą być stosowane do:

1) osób, wymienionych w § 8 ust. (1) pkt 1) — 5), jeśli pobyt ich w odległości bliższej niż 200 m. od linii granicznej związany jest z wykonywaniem przez nich czynności służbowej lub zwykłych czynności gospodarskich;

2) terenów osiedli, punktów przejściowych, przejść na linii granicznej, oraz dróg wiodących bezpośrednio do miejsc powyższych.

§ 30. Powiatowa władza administracji ogólnej w poszczególnych przypadkach lub na pewnych obszarach strefy nadgranicznej władna jest:

1) zakazać ustawiania, bądź nakazać usunięcie ogrodzeń z drutu kolczastego,

2) nakazać zasłanianie w porze nocnej okien i innych otworów, wychodzących w kierunku granicy w ten sposób, by światło z danego pomieszczenia nie przedostawało się na zewnątrz.

§ 31. (1) Psy na terenie strefy nadgranicznej powinny być trzymane i prowadzone stale na uwięzi, o ile nie znajdują się w obrębie mieszkań i zabudowań gospodarskich w ten sposób zamkniętych lub ogrodzonych, że uniemożliwiają wydostanie się psa na zewnątrz.

(2) Powyższe nie stosuje się do psów owczarskich, przeznaczonych do pilnowania bydła oraz psów myśliwskich, o ile są zgłoszone we właściwej powiatowej władzy administracji ogólnej, zaopatrzone w odpowiednią oznakę i towarzyszącą myśliwym lub pastuchom, jak również psów służbowych, należących do organów bezpieczeństwa i ochrony granicy.

(3) W odległości 1 km. od linii granicznej powiatowa władza administracji ogólnej władna jest zabronić trzymania wszelkiego rodzaju psów.

R o z d z i a ł X I.

Przepisy przejściowe i końcowe.

§ 32. (1) Osoby zamieszkałe lub przebywające czasowo w strefie nadgranicznej, a nie posiadające jeszcze w dniu wejścia w życie rozporządzenia niniejszego dowodu osobistego, o którym mowa w § 3, powinny zaopatrzyć się w taki dowód najpóźniej w ciągu 30 dni od dnia wejścia w życie rozporządzenia niniejszego, jeśli od obowiązku tego nie są zwolnione w myśl § 4.

(2) W wyjątkowych wypadkach, gdy uzyskanie dowodu osobistego w terminie wymienionym w ust. (1) okazało się niemożliwe z powodów uznanych za uzasadnione, powiatowa władza administracji ogólnej może przedłużyć ten termin na czas konieczny dla uzyskania dowodu.

§ 33. (1) Rozporządzenie niniejsze nie zwalnia od dopełnienia obowiązków, wynikających z innych przepisów prawa.

(2) Przepisy rozporządzenia Ministra Spraw Wewnętrznych z dnia 23 maja 1934 r. o meldunkach i księgach ludności (Dz. U. R. P. Nr 54, poz. 489) pozostają w mocy na obszarze strefy nadgranicznej ze zmianami i uzupełnieniami, wynikającymi z §§ 10 i 11 rozporządzenia niniejszego.

(3) Przepisy § 4 pkt 2, § 8 ust. (1) pkt 6 i § 10 ust. (4) nie będą stosowane do osób wymienionych w § 4 pkt 2, jeżeli przedstawiciele dyplomatyczni i konsularni polscy nie korzystają w odnośnym państwie, posiadającym przepisy szczególne o pobycie w strefie nadgranicznej, z takich samych przywilejów.

§ 34. Właściwi wojewodowie władni są w miarę potrzeby i jeśli względy bezpieczeństwa oraz ochrony granic nie stoją temu na przeszkodzie, wyłączać poszczególne osiedla lub ich części, jak również całe tereny strefy nadgranicznej spod wszystkich lub niektórych przepisów rozporządzenia niniejszego.

§ 35. Zezwolenia przewidziane w rozporządzeniu niniejszym z wyjątkiem zezwoleń na zamieszkanie w strefie nadgranicznej, mogą być wydawane przez powiatowe władze administracji ogólnej za pośrednictwem właściwych organów ochrony granicy, w przypadkach gdy udanie się do tej władzy jest szczególnie utrudnione, albo gdy zwłoka w otrzymaniu zezwolenia mogłaby spowodować dla osoby interesowanej poważną szkodę.

§ 36. Za rodzinę w rozumieniu rozporządzenia niniejszego uważa się małżonka oraz wstępnych i zstępnych żyjących we wspólnym gospodarstwie domowym.

§ 37. Powiatowymi władzami administracji ogólnej, o których mowa w rozporządzeniu niniejszym, są starostowie powiatowi i grodzcy, Komisarz Rządu w Gdyni oraz Dyrekcje Policji w Katowicach, Chorzowie i Bielsku.

§ 38. (1) Rozporządzenie niniejsze wchodzi w życie w 60 dni po dniu ogłoszenia.

(2) Przepisy §§ 5 — 9, oraz wydane na ich podstawie rozporządzenia, tracą moc z dniem 31 grudnia 1940 roku.

(3) Przepisy §§ 19 i 20 wchodzą w życie z chwilą ustanowienia pasa drogi granicznej w trybie przewidzianym w art. 4 rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 23 grudnia 1927 r. o granicach Państwa.

(4) Przepis § 25 ust. (2) nie ma zastosowania na obszarach mocy obowiązującej rozporządzenia Ministra Spraw Wewnętrznych z dnia 6 lutego 1934 r. wydanego w porozumieniu z Ministrem Spraw Wojskowych o zakazie hodowli i utrzymywania gołębi w pasie granicznym na obszarze województw białostockiego, wileńskiego, nowogródzkiego, poleskiego, wołyńskiego i tarnopolskiego (Dz. U. R. P. Nr 15, poz. 121), — na czas obowiązywania tego rozporządzenia.

Poz. 85. Rozporządzenie Ministra Skarbu z dnia 10 lutego 1937 r. w porozumieniu z Ministrami: Przemysłu i Handlu oraz Rolnictwa i Reform Rolnych w sprawie zmiany rozporządzenia z dnia 27 października 1936 r. o zniżkach celnych i zwolnieniach od cła.

Poz. 86. Rozporządzenie Ministra Skarbu z dnia 11 lutego 1937 r. o zmianie w organizacji urzędów skarbowych akcyz i monopolów państwowych w okręgu administracyjnym Izby Skarbowej w Łucku.

Poz. 87. Oświadczenie rządowe z dnia 4 grudnia 1936 r. w sprawie przystąpienia Liberii do umów Światowego Związku Pocztowego z dnia 20 marca 1934 r.

Poz. 88. Oświadczenie rządowe z dnia 5 lutego 1937 r. w sprawie ratyfikacji i wymiany dokumentów ratyfikacyjnych konwencji taryfowej między Rzeczpospolitą Polską a Królestwem Holandii, podpisanej w Hadze dnia 9 kwietnia 1936 r.

II. Przedruki z Monitora Polskiego.

z 17 lutego   Nr 38   Rok 1937

z 18 lutego   Nr 39   Rok 1937

Poz. 54. Zarządzenie Ministra Skarbu z dnia 30 stycznia 1937 r. o organizacji państwowego przedsiębiorstwa „Polski Monopol Loteryjny“.

z 19 lutego Nr 40 Rok 1937

Poz. 55. Zarządzenie Ministra Spraw Wewnętrznych z dnia 13 lutego 1937 r. w sprawie zatwierdzenia herbu miasta Tarnowa.

z 20 lutego Nr 41 Rok 1937

Poz. 56. Zarządzenie Ministra Spraw Wewnętrznych z dnia 13 lutego 1937 r. w sprawie zatwierdzenia herbu miasta Siedlec.

z 22 lutego Nr 42 Rok 1937

Poz. 57. Uchwała Rady Ministrów z dnia 19 lutego 1937 r. w sprawie dodatkowych kredytów na rok 1936/37.

Poz. 58. Obwieszczenie Ministra Przemysłu i Handlu z dnia 17 lutego 1937 r. o zmianie niektórych opłat portowych.

z 23 lutego Nr 43 Rok 1937

Poz. 59. Obwieszczenie Ministra Skarbu z dnia 16 lutego 1937 r. o zmianie obwieszczenia z dnia 15 maja 1936 r. w sprawie specjalnej kontroli wywozu towarów z polskiego obszaru celnego do Bułgarii, Jugosławii, Rumunii, Turcji i Węgier.

Poz. 60. Zarządzenie Ministra Spraw Wewnętrznych z dnia 13 lutego 1937 r. w sprawie zatwierdzenia herbu miasta Chełmży.

z 24 lutego Nr 44 Rok 1937

Poz. 61. Zarządzenie o nadaniu Złotego Krzyża Zasługi.

Poz. 62. Obwieszczenie Ministra Skarbu z dnia 16 lutego 1937 r. w sprawie kontroli specjalnej obrotu towarowego polsko-rumuńskiego.

z 25 lutego Nr 45 Rok 1937

Poz. 63. Zarządzenie Ministra Spraw Wewnętrznych z dnia 13 lutego 1937 r. w sprawie zatwierdzenia herbu miasta Chełma.

IV. Orzecznictwo.

Przedruki ze „Zbioru Wyroków N.T.A.” dział A rocznik XII rok 1934.

Nr. 812A.

Emerytowi b. państwa zaborcze, który w terminie, zakreślonym art. 90 ustawy emerytalnej z 11 grudnia 1923 r., nie zgłosił swych praw do emerytury, przysługuje realizacja tych praw na podstawie art. 95 tejże ustawy, o ile odpowiada wszystkim warunkom tego artykułu. (Zasada prawn. wpis. do ks. zas. pr.).

(Wyrok z 27 listopada 1934 L. rej. 3520/32).

Nr. 814A.

Uzyskanie obywatelstwa polskiego w drodze nadania po upływie okresu, wskazanego w ustępie przedostatnim § 53 rozporządzenia Rady Ministrów z 4 lipca 1929 poz. 448 Dz. Ust., lecz przed rozstrzygnięciem roszczenia emerytalnego, zgłoszonego na podstawie ustępu przedostatniego § 53 tego rozporządzenia w przepisany terminie, nie uprawnia władzy, rozstrzygającej to roszczenie, do odmowy zaopatrzenia emerytalnego od dnia uzyskania obywatelstwa polskiego jedynie z powodu nieposiadania obywatelstwa polskiego w okresie, przewidzianym w tymże ustępie przedostatnim § 53 wymienionego rozporządzenia Rady Ministrów dla zgłoszenia praw emerytalnych. (Wyrok z 30 listopada 1934 L. rej. 11467/31).

Nr 816A.

Robotnicy, zatrudnieni w samorządowych przedsiębiorstwach, wolni są w myśl § 4 rozporządzenia Rady Ministrów z 11 marca 1925 poz. 192 Dz. Ust. od obowiązku ubezpieczenia w funduszu bezrobocia, jeżeli na wypadek zwolnienia od pracy regulamin samorządu zapewnia im emeryturę lub jednorazową odprawę w rozmiarze nie mniej korzystnym od świadczeń, do jakich dany robotnik miałby prawo w razie ubezpieczenia na wypadek bezrobocia. (Teza).

(Wyrok z 7 grudnia 1934 L. rej. 9622/32).

Nr. 817A.

Z treści art. art. 99 i 87 rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej o postępowaniu administracyjnym z 22 marca 1928 poz. 341 Dz. Ust. wynika, że art. 99, mówiąc o nabyciu praw, nie uzależnia tego nabycia od prawomocności ośnośnej decyzji, oraz że zakaz wykonywania decyzji władzy przed upływem terminu dla odwołania dotyczy władzy, nie zaś strony, która uzyskała przychylną dla siebie decyzję władzy. (Teza).

(Wyrok z 10 grudnia 1934 L. rej. 2471/31).

Nr. 819A.

Do orzekania o odszkodowaniu z powodu zakazu, zawartego w art. 118 ust. 1 lit. e) ustawy wodnej, nie są powołane władze administracyjne. (Teza).

(Wyrok z 13 grudnia 1934 L. rej. 8165/32).

Nr. 820A.

1) Stałe zamieszkanie jako tytuł do nabycia obywatelstwa polskiego, ustanowiony w art. 3 Traktatu Wersalskiego (poz. 728/1920 Dz. Ust.) nie jest, o ile chodzi o obszar byłego zaboru rosyjskiego, identyczne z osiedleniem, określonym w art: 2 p. 1 lit. a) i d) ustawy z 20 stycznia 1920 poz. 44 Dz. Ust.

2) Art. 6 rozporządzenia ministerjalnego z 7 czerwca 1920 poz. 320 Dz. Ust., o ile nim utratę obywatelstwa polskiego wskutek nabycia obywatelstwa obcego ograniczono tylko do wypadków, w których nabycie to nastąpiło zgodnie z wolą danej osoby, jest niezgodny z art. 11 ustawy z 20 stycznia 1920 poz. 44 Dz. Ust. (Tezy).

(Wyrok z 13 grudnia 1934 L. rej. 9612/33).

Nr. 821A.

Uprawnienia rady uczestników scalenia, przewidziane w p. a) cz. 2 art. 22 ustawy scaleniowej z 31 lipca 1923 poz. 833/1927 Dz. Ust. dotyczą, nie tylko gruntów włościańskich, lecz wogóle wszelkich gruntów, wchodzących w obszar scalenia. (Teza).

(Wyrok z 18 grudnia 1934 L. rej. 7310/32).

Nr. 822A.

Utrzymywanie ubogiego w zakładzie psychiatrycznym z polecenia Prokuratora nie jest aktem opieki społecznej w rozumieniu § 31 pruskiej ustawy wykonawczej z 11 lipca 1891 Zb. Ust. Pr. str. 300 do niemieckiej ustawy o domicylu wsparcia. (Teza).

(Wyrok z 18 grudnia 1934 L. rej. 4900/33).

Nr. 823A.

Uprawnienia wodne, utrzymane w mocy na podstawie art. 252 ust. 2 ustawy wodnej poz. 574/1928 Dz. Ust., zachowują tę moc tak długo, jak długo istnieją prawnie urządzenia, odpowiadające temu rozmiarowi i sposobowi użytkowania wody, jaki istniał w dniu wejścia w życie wymienionej ustawy, względnie w dniu 1 stycznia 1923 r. (Teza).

(Wyrok z 19 grudnia 1934 L. rej. 11234/32).

Nr. 825A.

Zakreślony w § 4 rozporządzenia wykonawczego Ministra Pracy i Opieki Społecznej z 24 kwietnia 1924 poz. 404 Dz. Ust. termin dla wszczęcia dochodzeń celem ustalenia gminy, zobowiązanej do opieki trwałej, jest terminem porządkowym, którego zaniedbanie nie pozbawia gminy, sprawującej opiekę tymczasową, przysługującego jej z mocy ustawy o opiece społecznej z 16 sierpnia 1923 poz. 726 Dz. Ust. prawa żądania od gminy, zobowiązanej do trwałej opieki, zwrotu wydatków, połączonych ze sprawowaniem opieki, po upływie tego terminu. (Teza).

(Wyrok z 28 grudnia 1934 L. rej. 2004/32).

Nr. 826A.

Dla uznania lasu za ochronny z punktu d) art. 19 rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z 24 czerwca 1927 poz. 504 Dz. Ust. wyniki poprzednio przeprowadzonego na zasadzie art. 28 badania, jako dotyczącego cech ochronnych jedynie z punktów a), b), c) i e) tegoż art. 19 są obojętne. (Teza).

(Wyrok z 29 grudnia 1934 L. rej. 696/32).

Nr. 827A.

Przepisy art. 89 ust. 2 i art. 91 rozporządzenia o postępowaniu administracyjnym poz. 341/1928 Dz. Ust., nakładając na władze orzekające w razie wniesienia przez jedną ze stron odwołania obowiązek powiadomienia innych stron o wniesieniu odwołania, a na władzę odwoławczą obowiązek wyznaczenia tym stronom stosownego terminu do zapoznania się z odwołaniem i wypowiedzenia się co do niego — obowiązują także przy odwołaniach od orzeczeń okręgowych urzędów ziemskich. (Teza).

(Wyrok z 29 grudnia 1934 L. rej. 7625/32).

Nr. 828A.

Władza, powołana do wydawania przepustek, przewidzianych w konwencji między Polską a Niemcami o ułatwieniach w małym ruchu granicznym z 30 grudnia 1924 poz. 383/1926 Dz. Ust., uprawniona jest do odmowy przepustki ze względów publicznego bezpieczeństwa i porządku. W tym razie wolno władzy na zasadzie art. 75 (ust. 3) rozporządzenia o postępowaniu administracyjnym poz. 341/1928 Dz. Ust. ograniczyć motywy odmowy do powołania się na podstawę prawną. (Teza).

(Wyrok z 9 marca 1934 L. rej. 9467/32).

Nr. 829A.

Decyzja incydentalna, od której niema osobnego odwołania (art. 84, 98 p. 2 rozporządzenia o postępowaniu administracyjnym), nie jest ostateczna w rozumieniu art. 3 prawa o N. T. A. poz. 806/1932 Dz. Ust. (Teza).

(Postanowienie z 13 marca 1934 L. rej. 6180/32).

Nr. 830A.

Zawieszenie wykonania kary więzienia w drodze łaski samo przez się nie pociąga jeszcze za sobą zawieszenia skutków zasądzenia (porówn. art. 5 ustawy z 10 czerwca 1926 r. poz. 354 Dz. Ust.). (Teza).

(Wyrok z 20 marca 1934 L. rej. 4909/31).

Nr. 831A.

Zobowiązania właścicieli b. obszarów dworskich na terenie b. Galicji na rzecz szkół powszechnych i nauczycieli tych szkół stały się od czasu wejścia w życie polskiej ustawy z 26 lipca 1919 r. poz. 404 Dz. Ust. zobowiązaniami o charakterze prywatno-prawnym. (Teza).

(Wyrok z 25 maja 1934 L. rej. 10322/31, 10323/31 i 10750/31).

Nr. 832A.

Potrzeba udzielenia opieki społecznej na zasadzie art. 1 ustawy z 16 sierpnia 1923 poz. 726 Dz. Ust. nie zachodzi wówczas, gdy dana osoba korzysta już ze świadczeń ustawowych, wynikających z zabezpieczenia jej na wypadek bezrobocia w myśl art. 11 ustawy z 18 lipca 1924 poz. 650 Dz. Ust. (Teza).

(Uchwała z 12 czerwca 1934 L. rej. 1131/33).

Nr. 833A.

Brak w protokóle posiedzenia Inwalidzkiej Komisji Odwoławczej wzmianki o zbadaniu odwołującego się przez lekarzy członków Komisji tudzież wniosków, bądź opinii tychże lekarzy stanowi wadliwość postępowania. (Teza).

(Wyrok z 3 września 1934 L. rej. 156/32).

Nr. 837A.

Nie stanowi wadliwości postępowania ogólnikowe uzasadnienie przez władzę względami gospodarczymi i topograficznymi oraz interesem ogółu odmowy uwzględnienia życzeń poszczególnych

uczestników scalenia, jeżeli ci ostatni również nie uzasadnili bliżej swych życzeń. (Teza).
(Wyrok z 22 października 1934 L. rej. 5193/33).

Nr. 839A.

Inwalidzka Komisja Odwoławcza przy Urzędzie Wojewódzkim nie jest władna do uchylenia z urzędu w trybie nadzoru na zasadzie art. 101 rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej o postępowaniu administracyjnym (poz. 841/1928 Dz. Ust.) orzeczenia Inwalidzkiej Komisji rewizyjno-lekarskiej przy Starostwie. (Teza).
(Wyrok z 8 listopada 1934 L. rej. 10136/32).

Nr. 842A.

Okoliczność, że ustawa, na której oparty był statut gminny, wydany przed wejściem w życie rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej o prawie budowlanem i zabudowaniu osiedli z 16 lutego 1928 poz. 202 Dz. Ust., uchylona została jego art. 419, nie wyklucza jeszcze możliwości zachowania mocy obowiązującej postanowień takiego statutu w charakterze przepisów miejscowych na zasadzie art. 420 prawa budowlanego. (Teza).
(Wyrok z 20 listopada 1934 L. rej. 4157/33).

Nr. 843A.

W razie ograniczenia przez wojewódzką władzę przemysłową na zasadzie art. 55 ust. 3 prawa przemysłowego (poz. 468/1927 Dz. Ust.) ilości wydawanych licencji na przemysł okrężny należy w myśl końcowego zdania tego ustępu uwzględnić jedynie te osoby, które licencje na przemysł okrężny posiadały do ostatniej chwili.
(Uchwała z 12 grudnia 1934 L. rej. 8384/33).

C.

Bibliografia.

I. WYDAWNICTWA ZALECONE.

„Gazeta Administracji“

Nr 3 i 4 dwutygodnika „Gazeta Administracji“ zawierają następującą treść:

Nr. 3. St. Czerwiński: „Przestępstwo i kara“. Z. Rudolf i T. Kowalczyk: „Działalność Ministerstwa Spraw Wewnętrznych w sprawach wodnych“. Wł. Czapiński: „Zrzeszenia zbliżone do instytucji stowarzyszeń“ (c. d.). T. Jankowski: „III Zjazd Prawników Polskich w Katowicach — Krakowie“. Orzecznictwo S. N. i N. T. A., Kronika i bibliografia.

Nr. 4. Przemówienie Prezesa Rady Ministrów i Ministra Spraw Wewnętrznych generała dr. Składkowskiego, wygłoszone na Komisji Budżetowej Senatu dn. 4.II.1937 r.; Przemówienie Podsekretarza Stanu w Ministerstwie Spraw Wewnętrznych Wł. Korsaka, wygłoszone na Komisji Budżetowej Senatu dnia 4.II.1937 r. Referat Senatora Gołuchowskiego w Komisji Budżetowej Senatu dnia 4.II.1937 r. podczas rozpatrywania preliminarza budżetowego Min. Spraw Wewn.; Józef Litwin: „O potrzebie republikacji obowiązujących przepisów prawnych zaborczych w polskich tekstach autentycznych“; Wł. Czapiński: „Zrzeszenia zbliżone do instytucji stowarzyszeń“ (c. d.); Orzecznictwo S. N. i N. T. A., Kronika, z zagranicy, bibliografia.

II. WYDAWNICTWA, INTERESUJĄCE ADMINISTRACJĘ SPRAW WEWNĘTRZNYCH.

„Przewodnik po województwie tarnopolskim“ T. Kunzek.

Polskie Towarzystwo Turystyczno-Krajoznawcze wydało przy poparciu Wydziału Turystyki Ministerstwa Komunikacji oraz Ligi Popierania Turystyki w Warszawie monografię krajoznawczą p. t. „Przewodnik po województwie tarnopolskim“ w opracowaniu Tomasza Kunzeka (str. 303, 82 ilustracje i 2 mapki).

Praca wyróżnia się nowoczesną formą opracowania według linii komunikacyjnych oraz uzgodnieniem opisów z terenem i przyczyni się do poznania regionalnych właściwości Podola, posiadającego wielką ilość zabytków historycznych o pierwszorzędym znaczeniu.

Podkreślając zalety omawianego wydawnictwa Ministerstwo Spraw Wewnętrznych zwraca na nie uwagę stowarzyszeń krajoznawczych, instytucyj kulturalno-oświatowych i t. p.